

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

**4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ
काण्डं 3**

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ काण्डं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः-परिषेचन-संस्काराभिधानं

4.6.1.1

अ॒श्म॒न्नूर्जं॑ प॒र्व॒ते शि॒श्रि॒याणां॑ वा॒ते प॒र्जन्ये॑ व॒रु॒णस्य॑ शु॒ष्मे ।
अ॒द्भ्य ओष॑धी॒भ्यो व॒नस्प॑ति॒भ्योऽधि॑ संभृ॒तां तां न॑ इ॒षमूर्जं॑
ध॒त्त म॒रुतः॑ स॒ र॒राणाः॑ । अ॒श्म॒स्ते क्षु॒दमुं॑ ते शु॒गृच्छ॑तु॒ यं द्वि॒ष्मः ।
स॒मु॒द्रस्य॑ त्वा॒ऽवा॒क॒याऽग्ने॑ परि॒ व्य॒याम॑सि । पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑
शि॒वो भ॑व । हि॒मस्य॑ त्वा ज॒रायु॑णा॒ऽग्ने॑ परि॒ व्य॒याम॑सि । पा॒व॒को
अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो भ॑व । उप – [ ] 1

4.6.1.1 - Padam

अ॒श्मन् । ऊ॒र्जम् । पर्व॑ते । शि॒श्रि॒या॒णाम् । वा॒ते । पर्ज॑न्ये । वरु॑णस्य ।
शु॒ष्मे । अ॒द्भ्य इत्य॑त् - भ्यः । ओष॑धीभ्य इत्योष॑धि - भ्यः ।
व॒नस्प॑तिभ्य इति व॒नस्प॑ति - भ्यः । अधी॑ति । संभृ॑तामिति
सं - भृ॒ताम् । ता॒म् । नः । इ॒षम् । ऊ॒र्जम् । ध॒त्त । म॒रुतः ।
स॒र॒रा॒णा इति॑ सं - र॒रा॒णाः । अ॒श्मन् । ते । क्षु॒त् । अ॒मुम् । ते ।
शुक् । ऋ॒च्छ॒तु । यम् । द्वि॒ष्मः । स॒मु॒द्र॒स्य । त्वा । अ॒वा॒क॒या ।
अ॒ग्ने । परी॑ति । व्य॒याम॑सि । पा॒व॒कः । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म - भ्यम् ।
शि॒वः । भ॒व । हि॒म॒स्य । त्वा । ज॒रा॒यु॒णा । अ॒ग्ने । परी॑ति ।
व्य॒याम॑सि । पा॒व॒कः । अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म - भ्यम् । शि॒वः । भ॒व ।
उ॒पेति॑ । 1 (50)

4.6.1.2

-ज्मन्नु॑प वे॒त॒सेऽव॑त्तरं नदी॑ष्वा । अ॒ग्ने पि॒त्त॒म॒पा॒म॒सि ।
मण्डू॑कि ता॒भि॒रा ग॑हि से॒मं नो॑ य॒ज्ञं । पा॒व॒क॒व॒र्ण॑श्च शि॒वं कृ॑धि ।
पा॒व॒क आ चि॑तय॒न्त्या कृ॑पा । क्षा॒मन् रुरु॑च उ॒ष॒सो न भानु॑ना ।

तूर्वन् न यामन्नेतशस्य नू रण आ यो घृणे । न ततृषाणो अजरः ।
अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्वया । आ देवान् – [ ] 2

4.6.1.2 - Padam

ज्मन् । उपेति । वेतसे । अवत्तरमित्यवत् – तरम् । नदीषु । आ ।
अग्ने । पित्तम् । अपाम् । असि । मण्डूकि । ताभिः । एति । गहि ।
सा । इमम् । नः । यज्ञम् । पावकवर्णमिति पावक – वर्णम् ।
शिवम् । कृधि । पावके । एति । चितयन्त्या । कृपा । क्षामन् ।
रुरुचे । उषसः । न । भानुना । तूर्वन् । न । यामन् । एतशस्य ।
नु । रणे । एति । यः । घृणे । न । ततृषाणः । अजरः । अग्ने ।
पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्वया । एति । देवान् । 2 (50)

4.6.1.3

वक्षि यक्षि च । स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवाः इहाऽऽ वह ।
उप यज्ञः हविश्च नः । अपामिदं न्ययनः समुद्रस्य निवेशनं ।
अन्यं ते अस्मत् तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यः शिवो भव ।

नम॑स्ते॒ हर॑से॒ शोचि॑षे॒ नम॑स्ते॒ अस्त्व॑र्चिषे॑ । अन्यं॑ ते॒ अस्मत्॑ तपन्तु॑
हेतयः॑ पाव॑को अस्म॑भ्यञ् शिवो॑ भव॑ । नृष॑दे वड् – [ ] 3

4.6.1.3 - Padam

वक्षि॑ । यक्षि॑ । च । सः । नः । पाव॑क । दी॒दिवः॑ । अ॒ग्नै॑ । दे॒वान् ।
इ॒ह । ए॒ति । व॒ह । उ॒पेति॑ । य॒ज्ञम् । ह॒विः । च । नः । अ॒पाम् ।
इ॒दम् । न्य॒यन॑मिति॒ नि – अ॒यनम् । स॒मुद्र॑स्य । नि॒वेश॑नमिति॒
नि – वे॑शनम् । अ॒न्यम् । ते । अ॒स्मत् । तप॑न्तु । हे॒तयः॑ ।
पाव॑कः । अ॒स्मभ्य॑मित्यस्म – भ्यम् । शिवः॑ । भव॑ । नमः॑ । ते ।
हर॑से । शोचि॑षे॒ नमः॑ । ते । अ॒स्तु । अ॒र्चिषे॑ । अ॒न्यम् । ते ।
अ॒स्मत् । तप॑न्तु । हे॒तयः॑ । पाव॑कः । अ॒स्मभ्य॑मित्यस्म – भ्यम् ।
शिवः॑ । भव॑ । नृष॑द इति॒ नृ – स॒दे॑ । वट् । 3 (50)

4.6.1.4

–फ॒सुष॑दे वड् वन॑सदे वड् ब॒र्हिष॑दे वट् सु॒वर्वि॑दे वट् ।
ये दे॒वा दे॒वानां॑ य॒ज्ञिया॑ य॒ज्ञिया॑नाञ् सँव॑त् स॒रीण॑मुप॒ भाग॑मासते ।
अ॒हुता॑दो ह॒विषो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्त् स्व॑यं जु॒हुध्वं॑ म॒धुनो॑ घृ॒तस्य॑ ।

ये दे॒वा दे॒वेष्व॑धि॒ दे॒वत्व॑मायन् ये ब्र॒ह्म॑णः पुर ए॒तारो॑ अ॒स्य ।
येभ्यो॑ न॒र्ते प॑वते धाम किं च॒न न ते दि॒वो न पृ॑थि॒व्या अधि॑ स्नुषु ।

प्राणदा – [ ] 4

4.6.1.4 - Padam

अ॒प्सुष॑द इत्य॒प्सु – स॒दै॑ । वट् । व॒नस॑द इति॒ वन – स॒दै॑ । वट् ।
ब॒र्हिष॑द इति॒ ब॒र्हि – स॒दै॑ । वट् । सु॒वर्वि॑द इति॒ सुवः॑ – वि॒दै॑ ।
वट् । ये । दे॒वाः । दे॒वाना॑म् । य॒ज्ञियाः॑ । य॒ज्ञिया॑नाम् ।
सँव॑त्स॒रीण॑मि॒ति सं – व॑त्स॒रीण॑म् । उ॒पेति॑ । भा॒गम् । आ॒स॒ते ।
अ॒हुता॑द इत्य॒हुत – अ॒दः । ह॒विषः॑ । य॒ज्ञे । अ॒स्मिन् । स्व॒यम् ।
जुहु॑ध्वम् । म॒धुनः॑ । घृ॒तस्य॑ । ये । दे॒वाः । दे॒वेषू॑ । अधी॑ति ।
दे॒वत्व॑मि॒ति दे॒व – त्वम् । आ॒यन् । ये । ब्र॒ह्म॑णः । पुर ए॒तार इति॑
पुरः – ए॒तारः । अ॒स्य । येभ्यः॑ । न । ऋ॒ते । प॑वते । धाम । किम् ।
च॒न । न । ते । दि॒वः । न । पृ॑थि॒व्याः । अधी॑ति । स्नुषु ।
प्राण॑दा इति॒ प्राण – दाः । 4 (50)

4.6.1.5

अ॒पान॒दा व्या॒नदा॑श्चक्षु॒र्दा व॒र्चो॒दा वरि॒वो॒दाः ।
अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ।
अ॒ग्निस्ति॒ग्मेन॑ शो॒चिषा॑ यꣳस॒द्विश्वं॑ न्य॒त्रिणं॑ ॥
अ॒ग्निर्नो॑ वꣳस॒ते रयि॑म् । सै॒नाऽनी॑केन सु॒विद॒त्रो अ॒स्मे य॑ष्टा
दे॒वाꣳ आ॒यजि॑ष्ठः स्व॒स्ति । अ॒द॒ब्धो गो॒पा उ॒त नः॑ प॒र॒स्या अ॒ग्ने
द्यु॒मदु॒त रे॒वद्-दि॑दीहि । 5

4.6.1.5 - Padam

अ॒पान॒दा इत्य॑पान – दाः । व्या॒नदा॑ इति॑ व्या॒न – दाः । चक्षु॒र्दा इति॑
चक्षुः-दाः । व॒र्चो॒दा इति॑ वर्चः – दाः । वरि॒वो॒दा इति॑ वरि॒वः-दाः ।
अ॒न्यम् । ते॑ । अ॒स्मत् । तप॑न्तु । हे॒तयः॑ । पा॒वकः॑ ।
अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म – भ्यम् । शि॒वः । भव॑ । अ॒ग्निः । ति॒ग्मेन॑ ।
शो॒चिषा॑ ॥ यꣳस॒त् । विश्व॑म् । नी॒ति । अ॒त्रिण॑म् । अ॒ग्निः । नः॑ ।
वꣳस॒ते । रयि॑म् । सः । ए॒ना । अ॒नीके॑न । सु॒विद॒त्र इति॑
सु-वि॒द॒त्रः । अ॒स्मे इति॑ । य॑ष्टा ॥ दे॒वान् । आ॒यजि॑ष्ठ इत्या-य॒जिष्ठः॑ ।

स्व॒स्ति । अ॒द॒ब्धः । गो॒पा इति॑ गो – पाः । उ॒त । नः । प॒र॒स्या इति॑
प॒रः – पाः । अ॒ग्ने॑ । द्यु॒म॒दि॒ति द्यु – म॒त् । उ॒त । रे॒व॒त् ।

दि॒दी॒हि । 5 (44)

(उ॒प॒-दे॒वान्-व॒ट्-प्रा॒ण॒दा-श्रु॒तुश्च॒त्वा॒रि॒५॒श॒च्च) (A1)

4.6.2.1

य इ॒मा वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि जु॒ह्व॒दृ॒षिर्.हो॒ता नि॒ष॒सा॒दा पि॒ता नः॑ ।
स आ॒शि॒षा द्र॒वि॒ण॒मि॒च्छ॒मा॒नः प॒र॒म॒च्छ॒दो व॒र आ वि॒वेश॑ ।
वि॒श्व॒क॒र्मा म॒न॒सा यद्वि॒हा॒या धा॒ता वि॒धा॒ता प॒र॒मो॒त स॒न्दृ॒क् ।
तेषा॒मि॒ष्टा॒नि स॒मि॒षा म॒द॒न्ति॑ यत्र॒ स॒प्त॒र्षीन् प॒र ए॒क॒मा॒हुः ।
यो नः॑ पि॒ता ज॒नि॒ता यो वि॒धा॒ता यो नः॑ स॒तो अ॒भ्या स॒ज्ज॒जा॒न । 6

4.6.2.1 - Padam

य । इ॒मा । वि॒श्वा॑ । भु॒व॒ना॒नि । जु॒ह्व॒त् । ऋ॒षिः॑ । हो॒ता॑ । नि॒ष॒सा॒देति॑
नि – स॒सा॒द । पि॒ता । नः॑ । सः॑ । आ॒शि॒षे॒त्या॑ – शि॒षा॑ । द्र॒वि॒ण॒म् ।
इ॒च्छ॒मा॒नः॑ । प॒र॒म॒च्छ॒द इति॑ प॒र॒म – छ॒दः॑ । व॒रे॑ । ए॒ति॑ । वि॒वेश॑ ।
वि॒श्व॒क॒र्मेति॑ वि॒श्व-क॒र्मा । म॒न॒सा । य॒त् । वि॒हा॒या इति॑ वि-हा॒याः॑ ।

धा॒ता । वि॒धा॒ते॒ति॑ वि – धा॒ता । पर॒मा । उ॒त । स॒न्दृ॒गि॒ति॑ सं – दृ॒क् ।
तेषा॑म् । इ॒ष्टा॒नि॑ । स॒मि॒ति॑ । इ॒षा । म॒द॒न्ति॑ । य॒त्र । स॒प्त॒र्षी॒नि॒ति॑
स॒प्त॒-ऋ॒षी॒न् । परः॑ । ए॒क॒म् । आ॒हुः । यः । नः । पि॒ता । ज॒नि॒ता ।
यः । वि॒धा॒ते॒ति॑ वि – धा॒ता । यः । नः । स॒तः । अ॒भि । ए॒ति॑ ।
स॒त् । ज॒जा॒न॑ । 6 (50)

4.6.2.2

यो दे॒वानां॑ नाम॒धा ए॒क ए॒व त॒त् संप्र॑श्नं भुव॒ना य॒न्त्य॒न्या ।
त आ॒ज्य॑ज॒न्त॒ द्र॒वि॒ण॒ ए॒व स॒म॒स्मा ऋ॒षयः॑ पूर्वे ज॒रि॒ता॒रो न भू॒ना ।
अ॒सू॒र्ता सू॒र्ता र॒ज॒सो वि॒मा॒ने ये भू॒ता॒नि स॒म॒कृ॑ण्वन्नि॒मानि॑ ।
न तं वि॒दा॒थ य इ॒दं ज॒जा॒ना॒न्यद् यु॒ष्मा॒क॒म॒न्तरं॑ भ॒वा॒ति ।
नी॒हा॒रे॒ण प्रा॒वृ॒ता ज॒ल्य॒या चा॒सु॒तृ॒प उ॒क्थ॑ शा॒सश्च॑रन्ति ।

प॒रो दि॒वा पर॒ ए॒ना – [ ] 7

4.6.2.2 - Padam

यः । दे॒वाना॑म् । नाम॒धा इति॑ नाम – धाः । ए॒कः । ए॒व । तम् ।
संप्र॑श्नमि॒ति सं – प्र॑श्नम् । भुव॒ना । य॒न्ति॑ । अ॒न्या । ते । ए॒ति॑ ।

अ॒य॒ज॒न्त॒ । द्र॒वि॒णम् । स॒मि॒ति॒ । अ॒स्मै॒ । ऋ॒ष॒यः॑ । पू॒र्वे॑ । ज॒रि॒ता॒रः॑ ।
न । भू॒ना । अ॒सू॒र्ता॑ । सू॒र्ता॑ । र॒ज॒सः॑ । वि॒मान॑ इति वि – मा॒नै॑ ।
ये । भू॒ता॒नि॑ । स॒म॒कृ॒ण्व॒न्निति॑ सं – अ॒कृ॒ण्व॒न् । इ॒मा॒नि॑ । न । तम् ।
वि॒दाथ॑ । यः । इ॒दम् । ज॒जान॑ । अ॒न्यत् । यु॒ष्मा॒कम् । अ॒न्त॒रम् ।
भ॒वा॒ति॒ । नी॒हा॒रेण॑ । प्रा॒वृ॒ताः॑ । ज॒ल्प्या॑ । च । अ॒सु॒तृ॒प
इ॒त्यसु॑ – तृ॒पः । उ॒क्थ॒शा॒स॒ इत्यु॒क्थ॑ – शा॒सः॑ । च॒र॒न्ति॑ । प॒रः॑ ।

दि॒वा । प॒रः॑ । ए॒ना । 7 (50)

4.6.2.3

पृ॒थि॒व्या प॒रो दे॒वेभि॒रसु॑रैर्गुहा॒ यत् ।
क॒७ स्वि॒द्ग॒र्भं प्र॒थमं॑ दध्र॒ आपो॑ यत्र दे॒वाः स॒म॒गच्छ॑न्त॒ विश्वे॑ ।
त॒मि॒द्ग॒र्भं प्र॒थमं॑ दध्र॒ आपो॑ यत्र दे॒वाः स॒म॒गच्छ॑न्त॒ विश्वे॑ ।
अ॒ज॒स्य॒ नाभा॑व॒ध्येक॒-म॒र्पि॒तं य॑स्मि॒न्नि॒दं वि॑श्वं भु॒व॒न॒मधि॑ श्रि॒तं ।
वि॒श्व॒कर्मा॑ ह्य॒ज॒नि॒ष्ट दे॒व आ॒दि॒-ग॒न्ध॒र्वो अ॑भवद् द्वि॒तीयः॑ ।
तृ॒तीयः॑ पि॒ता ज॒नि॒तौष॑धी॒ना – [ ] 8

4.6.2.3 - Padam

पृ॒थि॒व्या । परः । दे॒वेभिः । अ॒सुरैः । गु॒हा । यत् । कम् । स्वि॒त् ।
ग॒र्भम् । प्र॒थमम् । द॒ध्ने । आपः । यत्र । दे॒वाः । स॒मगच्छ॑न्तेति
सं – अ॒गच्छ॑न्त । वि॒श्वे । तम् । इत् । ग॒र्भम् । प्र॒थमम् । द॒ध्ने ।
आपः । यत्र । दे॒वाः । स॒मगच्छ॑न्तेति सं – अ॒गच्छ॑न्त । वि॒श्वे ।
अ॒जस्य॑ । ना॒भौ । अधी॑ति । ए॒कम् । अ॒र्पित॑म् । यस्मिन् । इ॒दम् ।
वि॒श्वम् । भु॒वनम् । अधी॑ति । श्रि॒तम् । वि॒श्वक॑र्मेति वि॒श्व – क॒र्मा ।
हि । अ॒जनि॑ष्ट । दे॒वः । आत् । इत् । ग॒न्धर्वः । अ॒भवत् । द्वि॒तीयः ।
तृ॒तीयः । पि॒ता । ज॒निता । ओष॑धीनाम् । 8 (50)

4.6.2.4

–म॒पां ग॒र्भं व्य॑दधात् पु॒रुत्रा । चक्षु॑षः
पि॒ता म॒नसा॑ हि धी॒रो घृ॑तमे॒ने अ॒जन॑न्नन्माने ।
यदे॒दन्ता॑ अ॒ददृ॑हन्त पू॒र्व आदि॑द् या॒वापृ॑थि॒वी अ॒प्रथे॑तां ।
वि॒श्वत॑–श्चक्षु॑रुत वि॒श्वतो॑मुखो वि॒श्वतो॑हस्त उ॒त वि॒श्वत॑स्पात् ।
सं बा॒हुभ्यां॑ न॒मति॑ सं प॒तत्रै॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी ज॒नयन्॑ दे॒व ए॒कः ।

किञ्॑ स्वि॒दासी॑-दधि॒ष्ठान॑-मा॒रंभ॑णं क॒तम॑त् स्वि॒त् किमा॑सीत् ।

यदी॑ भूमिं॑ ज॒नय॑न् - [ ] 9

4.6.2.4 - Padam

अ॒पाम् । ग॒र्भम् । वी॒ति । अ॒दधा॑त् । पु॒रुत्रे॑ति पु॒रु - त्रा । चक्षु॑षः ।

पि॒ता । म॒नसा॑ । हि । धी॒रः । घृ॒तम् । ए॒ने इति॑ । अ॒ज॒न॒त् ।

न॒न्नमा॑ने इति॑ । य॒दा । इ॒त् । अ॒न्ताः । अ॒द॒दृ॒ह॒न्त । पू॒र्वे । आ॒त् ।

इ॒त् । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी । अ॒प्र॒थे॒ताम् ।

वि॒श्वत॑श्चक्षु॒रिति॑ वि॒श्वतः॑ - चक्षुः॑ । उ॒त । वि॒श्वतो॑मुख इति॑

वि॒श्वतः॑ - मु॒खः । वि॒श्वतो॑ह॒स्त इति॑ वि॒श्वतः॑ - ह॒स्तः । उ॒त ।

वि॒श्वत॑स्या॒दिति॑ वि॒श्वतः॑-पा॒त् । स॒मि॒ति । बा॒हुभ्या॑मिति॑ बा॒हु-भ्या॑म् ।

न॒म॒ति । स॒मि॒ति । प॒त॒त्रैः । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी ।

ज॒न॒य॒न् । दे॒वः । ए॒कः । कि॒म् । स्वि॒त् । आ॒सीत् ।

अ॒धि॒ष्ठान॑मित्य॒धि - स्था॒नम् । आ॒रंभ॑णमित्या॒ - रंभ॑णम् । क॒त॒म॒त् ।

स्वि॒त् । कि॒म् । आ॒सीत् । य॒दि । भूमि॑म् । ज॒न॒य॒न् । 9 (50)

4.6.2.5

वि॒श्व॒क॒र्मा॑ वि॒ द्यामौ॑र्णो॒न् म॒हि॒ना वि॒श्व॒च॒क्षाः॑ ।
कि॒ञ्च॑ स्वि॒द्वनं॑ क॒ उ स॒ वृ॒क्ष आ॒सी॒द्यतो॑ द्यावा॒पृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ।
मनी॑षिणो॒ मन॒सा पृ॒च्छते॑दु॒ तद्य॑दध्यति॒ष्ठद् भुव॑नानि धा॒रय॑न् ।
या ते॒ धामा॑नि॒ पर॑माणि॒ याऽव॑मा॒ या म॑ध्यमा॒ विश्व॑कर्मन्नु॒तेमा॑ ।
शि॒क्षा स॒खिभ्यो॑ ह॒विषि॑ स्वधावः॒ स्वयं॑ य॒जस्व॑ त॒नुवं॑ जुषा॒णः ।
वाच॑स्पतिं॒ विश्व॑कर्माण॒मूतये॑ – [ ] 10

4.6.2.5 - Padam

वि॒श्व॒क॒र्मेति॑ वि॒श्व – क॒र्मा । वी॒ति । द्याम् । औ॒र्णोत् । म॒हि॒ना ।
वि॒श्व॒च॒क्षा इति॑ वि॒श्व – च॒क्षाः । किम् । स्वि॒त् । वन॑म् । कः ।
उ । सः । वृ॒क्षः । आ॒सीत् । यतः॑ । द्यावा॒पृथि॒वी इति॑
द्यावा॑ – पृ॒थि॒वी । नि॒ष्टत॑क्षुरिति॒ निः – त॒तक्षुः॑ । मनी॑षिणः ।
मन॑सा । पृ॒च्छत॑ । इत् । उ । तत् । यत् ।
अध्य॑ति॒ष्ठदित्य॑धि – अति॑ष्ठत् । भुव॑नानि । धा॒रय॑न् । या । ते ।
धामा॑नि । पर॑माणि । या । अ॒वमा॑ । या । म॑ध्यमा ।

वि॒श्वक॑र्म॒न्निति॑ वि॒श्व – क॒र्मन् । उ॒त । इ॒मा । शि॒क्ष ।
स॒खि॒भ्य इति॑ स॒खि – भ्यः । ह॒विषि॑ । स्व॒धाव इति॑ स्व॒धा – वः ।
स्व॒यम् । य॒जस्व । त॒नुव॑म् । जु॒षाणः॑ । वा॒चः । प॒तिम् । वि॒श्वक॑र्मा॒ण
मि॒ति वि॒श्व – क॒र्मा॒णम् । ऊ॒तये॑ । 10 (50)

4.6.2.6

म॒नो॒युजं॑ वा॒जे अ॒द्या हु॒वेम ।
स नो॑ ने॒दि॒ष्टा ह॒व॒नानि॑ जोष॒ते वि॒श्वशं॑भू॒रव॑से सा॒धुक॑र्मा ।
वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः॑ स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॒षाणः॑ ।
मु॒ह्यन्त्व॑न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्मा॑कं म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ।
वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र–म॒कृ॒णो॒रव॑ध्यं ।
तस्मै॑ वि॒शः स॑म॒नम॑न्त पू॒र्वी॒रय॑मु॒ग्रो वि॒हव्यो॑ यथाऽस॑त् ।
स॒मु॒द्राय॑ व॒युना॑य सि॒न्धूनां॑ प॒तये॑ नमः ( ) ।
न॒दीना॑ सर्वा॒सां पि॒त्रे जु॒हुता॑ वि॒श्वक॑र्म॒णे वि॒श्वाऽहाम॑र्त्य ह॒विः । 11

4.6.2.6 - Padam

म॒नो॒यु॒ज॒मि॒ति॑ म॒नः॑ – यु॒ज॒म् । वा॒जै॑ । अ॒द्य । हु॒वे॒म । सः॑ । नः॑ ।
ने॒दि॒ष्ठा । ह॒व॒ना॒नि । जो॒ष॒ते । वि॒श्व॒शं॑भू॒रि॒ति॑ वि॒श्व – शं॑भूः । अ॒व॒से॑ ।
सा॒धु॒क॒र्मे॒ति॑ सा॒धु – क॒र्मा॑ । वि॒श्व॒क॒र्म॒न्नि॒ति॑ वि॒श्व – क॒र्म॒न् । ह॒वि॒षा॑ ।
वा॒वृ॒धा॒नः॑ । स्व॒य॒म् । य॒ज॒स्व । त॒नु॒व॒म् । जु॒षा॒णः॑ । मु॒ह्य॒न्तु॑ । अ॒न्ये॑ ।
अ॒भि॒तः॑ । स॒प॒त्नाः॑ । इ॒ह । अ॒स्मा॒क॒म् । म॒घ॒वे॒ति॑ म॒घ – वा॑ ।
सू॒रिः॑ । अ॒स्तु॑ । वि॒श्व॒क॒र्म॒न्नि॒ति॑ वि॒श्व – क॒र्म॒न् । ह॒वि॒षा॑ । वर्ध॑नेन ।
त्रा॒ता॒र॒म् । इ॒न्द्र॒म् । अ॒कृ॒णोः॑ । अ॒व॒ध्य॒म् । त॒स्मै॑ । वि॒शः॑ । स॒मि॒ति॑ ।
अ॒न॒म॒न्त॑ । पू॒र्वीः॑ । अ॒य॒म् । उ॒ग्रः॑ । वि॒ह॒व्य॑ इति॑ वि॒ह॒व्यः॑ । य॒था॑ ।
अ॒स॒त् । स॒मु॒द्रा॒य॑ । व॒यु॒ना॒य॑ । सि॒न्धू॒ना॒म् । प॒त॒ये॑ । न॒मः॑ ( ) ।
न॒दी॒ना॒म् । सर्वा॑साम् । पि॒त्रे॑ । जु॒हु॒त॑ । वि॒श्व॒क॒र्म॒ण॑ इति॑
वि॒श्व – क॒र्म॒णे॑ । वि॒श्वा॑ । अ॒हा॑ । अ॒म॒र्त्य॒म् । ह॒विः॑ । 11 (59)
(ज॒जा॒नै॑ – नौ॑ – ष॒धी॒नां॑ – भू॒मिं॑ ज॒नय॑ – नू॒त॒ये॑ – न॒मो॑
– न॒व॒ च॑) (A2)

4.6.3.1

उदे॑नमु॒त्तरां॑ न॒याग्ने॑ घृ॒तेनाऽऽहु॑त ।
रा॒यस्पो॑षेण सꣳ सृ॒ज प्र॒जया॑ च ध॒नेन॑ च ।
इ॒न्द्रेमं॑ प्र॒तरां॑ कृ॒धि स॒जाता॑ना-मस॒द्वशी॑ ।
समे॑नं व॒र्चसा॑ सृ॒ज दे॒वेभ्यो॑ भा॒गधा॑ अ॒सत् ।
यस्य॑ कु॒र्मो ह॒विर्गृ॑हे तम॒ग्ने वर्ध॑या त्वं ।
तस्मै॑ दे॒वा अधि॑ ब्र॒वन्न॑यं च ब्र॒ह्मण॑स्पतिः ।
उ॒दु त्वा वि॒श्वे दे॒वा - [ ] 12

4.6.3.1 - Padam

उदि॑ति । ए॒नम् । उ॒त्तरा॑मित्यु॒त् - त॒राम् । न॒य । अ॒ग्ने॑ । घृ॒तेन॑ ।
आ॒हु॒तेत्या॑ - हु॒त । रा॒यः । पो॑षेण । स॒मिति॑ । सृ॒ज । प्र॒जये॑ति
प्र - ज॒या । च । ध॒नेन॑ । च । इ॒न्द्र । इ॒मम् । प्र॒तरा॑मिति प्र-त॒राम् ।
कृ॒धि । स॒जा॒ता॒ना॒मिति॑ स - जा॒ता॒ना॒म् । अ॒सत् । व॒शी । स॒मिति॑ ।
ए॒नम् । व॒र्चसा॑ । सृ॒ज । दे॒वेभ्यः॑ । भा॒गधा॑ इति भा॒ग - धाः॑ ।
अ॒सत् । यस्य॑ । कु॒र्मः । ह॒विः । गृ॑हे । तम् । अ॒ग्ने । वर्ध॑य । त्वम् ।

तस्मै॑ । दे॒वाः । अधी॑ति । ब्र॒वन् । अ॒यम् । च । ब्र॒ह्म॑णः । पतिः॑ ।
उदि॑ति । उ । त्वा । विश्वे॑ । दे॒वाः । 12 (50)

4.6.3.2

अग्ने॑ भर॒न्तु चि॑त्तिभिः । स नो॑ भव शि॒वत॑मः सु॒प्रती॑को वि॒भाव॑सुः ।
पञ्च॑ दि॒शो दै॒वीर्य॑ज्ञम॒वन्तु दे॒वीर॑पाम॒तिं दु॒र्मतिं॑ बा॒धमा॑नाः ।
रा॒यस्पो॑षे य॒ज्ञप॑ति-मा॒भज॑न्तीः ।
रा॒यस्पो॑षे अधि॑ य॒ज्ञो अ॑स्थाथ् समि॒द्धे अ॒ग्नाव॑धि मा॒महा॑नः ।
उ॒क्थ॑प॒त्र ई॒ड्यो गृ॑भीतस्त॒प्तं घ॒र्मं परि॑गृह्यायजन्त ।
ऊ॒र्जा यद्-य॒ज्ञम॑शमन्त दे॒वा दै॒व्याय॑ ध॒र्त्रे जोष्ट्रे॑ ।
दे॒वश्रीः॑ श्रीम॒णाः श॑तप॒याः - [ ] 13

4.6.3.2 - Padam

अग्ने॑ । भर॒न्तु । चि॑त्तिभि॒रिति॑ चि॒त्ति - भिः॑ । सः । नः । भव ।
शि॒वत॑म इति॑ शि॒व - त॒मः । सु॒प्रती॑क इति॑ सु - प्र॒तीकः॑ ।
वि॒भाव॑सु॒रिति॑ वि॒भा - व॒सुः । पञ्च॑ । दि॒शः । दै॒वीः । य॒ज्ञम् ।
अ॒वन्तु॑ । दे॒वीः । अ॒पेति॑ । अ॒मति॑म् । दु॒र्मति॑मिति॑ दुः - म॒तिम् ।

बा॒ध॒मा॒नाः । रा॒यः । पो॒षे॑ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॒ य॒ज्ञ॒ – प॒ति॒म् ।
आ॒भ॒ज॒न्ती॒रि॒त्या॑ – भ॒ज॒न्तीः । रा॒यः । पो॒षे॑ । अ॒धी॒ति॒ । य॒ज्ञः ।
अ॒स्थात् । स॒मि॒द्ध इति॑ सं – इ॒द्धे॑ । अ॒ग्नौ । अ॒धी॒ति॒ । मा॒म॒हा॒नः ।
उ॒क्थ॒प॒त्र इत्यु॒क्थ॒ – प॒त्रः । ई॒ड्यः॑ । गृ॒भी॒तः । त॒प्तम् । घ॒र्मम् ।
प॒रि॒गृ॒ह्येति॑ प॒रि-गृ॒ह्य॑ । अ॒य॒ज॒न्त॒ । ऊ॒र्जा॑ । यत् । य॒ज्ञम् । अ॒श॒म॒न्त॒ ।
दे॒वाः । दै॒व्या॒य॒ । ध॒र्त्रे॑ । जो॒ष्ट्रे॑ । दे॒व॒श्री॒रि॒ति॒ दे॒व – श्रीः॑ ।
श्री॒म॒णा इति॑ श्री – म॒नाः । श॒त॒प॒या इति॑ श॒त – प॒याः । 13 (50)

4.6.3.3

प॒रि॒गृ॒ह्य॑ दे॒वा य॒ज्ञ॒मा॒य॒न् ।
सूर्य॑र॒श्मिर्ह॒रि॒केशः॑ पु॒रस्ता॑त् स॒वि॒ता ज्योति॑रु॒दया॑ अ॒ज॒स्रं ।
तस्य॑ पू॒षा प्र॒स॒वं या॑ति दे॒वः संप॑श्यन् वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि गो॒पाः ।
दे॒वा दे॒वेभ्यो॑ अ॒ध्व॒र्य॒न्तो अ॒स्थुर्वी॒तश्च॑ श॒मि॒त्रे श॒मि॒ता य॒ज॒ध्वै॑ ।
तु॒री॒यो य॒ज्ञो य॒त्र ह॒व्य॒मेति॑ ततः॑ पा॒व॒का अ॒शि॒षो नो॑ जुषन्तां ।
वि॒मान॑ ए॒ष दि॒वो म॒ध्य आ॒स्त आप॑प्रि॒वान् रो॒द॒सी अ॒न्त॒रि॒क्षं ।
स वि॒श्वाची॑र॒भि – [ ] 14

4.6.3.3 - Padam

परि॑गृह्येति॑ परि – गृह्य॑ । दे॒वाः । य॒ज्ञम् । आ॒यन् । सूर्य॑रश्मि॒रिति॑
सूर्य॑ – रश्मिः॑ । हरि॑केश॒ इति॑ हरि॑ – केशः॑ । पु॒रस्तात्॑ । स॒विता ।
ज्योतिः॑ । उ॒दिति॑ । अ॒यान् । अ॒जस्र॑म् । तस्य॑ । पू॒षा । प्र॒सव॑मिति॑
प्र – स॒वम् । या॒ति । दे॒वः । संप॑श्यन्निति॑ सं – पश्य॑न् । विश्वा॑ ।
भुव॑नानि । गो॒पा इति॑ गो – पाः । दे॒वाः । दे॒वेभ्यः॑ । अध्व॑र्यन्तः ।
अ॒स्थुः । वी॒तम् । श॒मित्रे॑ । श॒मिता॑ । य॒ज॒ध्यै । तु॒रीयः॑ । य॒ज्ञः ।
यत्र॑ । ह॒व्यम् । ए॒ति । ततः॑ । पा॒वकाः॑ । आ॒शिष॑ इत्या॑-शिषः । नः ।
जुष॑न्ताम् । वि॒मान॑ इति॑ वि-मानः । ए॒षः । दि॒वः । म॒ध्यै । आ॒स्ते ।
आ॒प॒प्रि॒वानि॒त्या – प॒प्रि॒वान् । रो॒द॒सी इति॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । सः ।
वि॒श्वाचीः॑ । अ॒भीति॑ । 14 (50)

4.6.3.4

च॒ष्टे घृ॒ताची॑रन्तरा॑ पूर्॒वम॑परं च के॒तुं ।
उ॒क्षा स॒मु॒द्रो अ॒रुणः॑ सु॒पर्णः॑ पूर्॒वस्य॑ योनिं॑ पि॒तुरा॑ वि॒वेश॑ ।
म॒ध्यै दि॒वो नि॒हितः॑ पृ॒श्नि॒रश्मा॑ वि च॒क्रमे॑ र॒जसः॑ पा॒त्यन्तौ॑ ।

इन्द्रं॑ वि॒श्वा अ॒वीवृ॑धन्त् समु॒द्रव्य॑चसं गिरः॑ ।
रथी॑तम॒ रथी॑नां वा॒जाना॑ स॒त्पतिं॑ पतिं॑ ।
सु॒म्नहूर्य॑ज्ञो दे॒वा आ च॑ वक्ष॒द्यक्ष॑दग्नि॒र्दे॒वो दे॒वा आ च॑ वक्षत् ।
वाज॑स्य ( ) मा प्रस॒वेनो॑द्-ग्रा॒भेणो॑-दग्र॒भीत् ।
अथा॑ स॒पत्ना॑ इन्द्रो॑ मे नि॒ग्राभे॑णाधरा॒ अकः॑ ।
उद्ग्रा॑भं च नि॒ग्राभं॑ च ब्र॒ह्म दे॒वा अ॒वीवृ॑धन् ।
अथा॑ स॒पत्नानि॑न्द्रा॒ग्नी मे॑ वि॒षूची॑नान् व्यस्यतां । 15

4.6.3.4 - Padam

च॒ष्टे । घृ॒ताचीः॑ । अ॒न्तरा॑ । पूर्॒वम् । अ॒परम् । च॒ । के॒तुम् । उ॒क्षा ।
समु॒द्रः । अ॒रुणः॑ । सु॒पर्ण॑ इति सु - पर्णः॑ । पूर्॒वस्य॑ । योनि॑म् ।
पि॒तुः । ए॒ति । वि॒वेश॑ । म॒ध्यै । दि॒वः । नि॒हित॑ इति नि - हि॒तः ।
पृ॒श्निः । अ॒श्मा । वी॒ति । च॒क्रमे॑ । रज॑सः । पा॒ति । अ॒न्तौ । इन्द्र॑म् ।
वि॒श्वाः । अ॒वीवृ॑धन् । समु॒द्रव्य॑चसमि॒ति समु॒द्र-व्य॑चसम् । गिरः॑ ।
रथी॑तममि॒ति रथि॑ - तमम् । रथी॑नाम् । वा॒जाना॑म् । स॒त्पति॑मि॒ति

स॒त् – प॒तिम् । प॒तिम् । सु॒म्न॒हू॒रिति॑ सु॒म्न – हूः । य॒ज्ञः । दे॒वान् ।
ए॒ति । च । व॒क्षत् । य॒क्षत् । अ॒ग्निः । दे॒वः । दे॒वान् । ए॒ति । च ।
व॒क्षत् । वा॒जस्य॑ ( ) । मा । प्र॒सवे॑नेति॑ प्र – स॒वेन॑ ।
उ॒द्ग्रा॒भेणे॑त्युत् – ग्रा॒भेण॑ । उ॒दिति॑ । अ॒ग्रभी॑त् । अथ॑ । स॒पत्नान्॑ ।
इ॒न्द्रः । मे । नि॒ग्रा॒भेणे॑ति॑ नि – ग्रा॒भेण॑ । अ॒धरान्॑ । अ॒कः ।
उ॒द्ग्रा॒भमि॑त्युत् – ग्रा॒भम् । च । नि॒ग्रा॒भमि॑ति॑ नि – ग्रा॒भम् । च ।
ब्र॒ह्म । दे॒वाः । अ॒वीवृ॑धन् । अथ॑ । स॒पत्नान्॑ । इ॒न्द्रा॒ग्नी
इ॒तीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । मे । वि॒षूची॑नान् । वी॒ति । अ॒स्यता॑म् । 15 (76)
(दे॒वाः – श॒तप॑या – अ॒भि – वा॒जस्य॑ – षड्वि॑ंशतिश्च) (A3)

4.6.4.1

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृ॒षभो॑ न यु॒ध्मो घ॑नाघनः क्षो॒भण॑-श्च॒र्षणी॑नां ।
सं॒क्रन्द॑नोऽनि॒मिष॑ एक॒ वीरः॑ श॒तं से॑ना अजय॒त् सा॒कमि॑न्द्रः ।
सं॒क्रन्द॑नेना नि॒मिषे॑ण जि॒ष्णुना॑ यु॒त्कारे॑ण दु॒श्च्यव॑नेन धृ॒ष्णुना॑ ।
तदि॒न्द्रेण॑ जय॒त तथ् स॑ह॒ध्वं यु॑धो न॒र इ॒षुह॑स्तेन वृ॒ष्णा ।

स॒ इ॒षु॒ह॒स्तैः॑ स॒ नि॒षंगि॑भिर्वशी स॒स्र॒ष्टा स॒ यु॒ध इन्द्रो॑ ग॒णेन॑ ।
स॒स्र॒ष्टजि॑त् सो॒मपा॑ बा॒हुश॒र्ध्यू॒र्ध्वध॑न्वा प्र॒तिहि॑ताभि॒रस्ता॑ ।
बृ॒हस्प॑ते परि दी॒या- [ ] 16

4.6.4.1 - Padam

आ॒शुः । शि॒शानः॑ । वृ॒षभः॑ । न । यु॒ध्मः । घ॒नाघ॑नः । क्षो॒भणः॑ ।
च॒र्षणी॑नाम् । सं॒क्रन्द॑न इति सं - क्र॒न्दनः॑ । अ॒निमि॑ष
इत्य॑नि - मि॒षः । ए॒कवी॑र इत्ये॒क - वी॒रः । श॒तम् । से॒नाः ।
अ॒जय॑त् । सा॒कम् । इन्द्रः॑ । सं॒क्रन्द॑नेनेति सं - क्र॒न्दने॑न ।
अ॒निमि॑षेनेत्य॑नि - मि॒षेण॑ । जि॒ष्णुना॑ । यु॒त्का॒रेणेति॑ युत् - का॒रेण॑ ।
दु॒श्च्य॑वनेनेति दुः-च्य॑वनेन । धृ॒ष्णुना॑ । तत् । इन्द्रे॑ण । ज॒यत॑ । तत् ।
स॒ह॒ध्वं । यु॒धः । न॒रः । इ॒षुह॒स्तेने॑तीषु - ह॒स्तेन॑ । वृ॒ष्णा । सः ।
इ॒षुह॒स्तैरि॑तीषु - ह॒स्तैः । सः । नि॒षङ्गि॑भिरिति नि॒षङ्गि - भिः॑ ।
व॒शी । स॒स्र॒ष्टेति॑ सं - स्र॒ष्टा । सः । यु॒धः । इन्द्रः॑ । ग॒णेन॑ ।
स॒स्र॒ष्टजि॑दिति स॒स्र॒ष्ट - जि॑त् । सो॒मपा॑ इति सोम - पाः ।

बाहु॑शर्धी॑ति बाहु॑ – शर्धी॑ । ऊर्ध्व॑धन्वेत्यूर्ध्व॑ – धन्वा॑ ।
प्रति॑हिताभिरिति॑ प्रति॑ – हिता॑भिः । अस्ता॑ । बृह॑स्पते । परी॑ति ।

दीय॑ । 16 (50)

4.6.4.2

रथे॑न रक्षो॑हा ऽमित्रा॑ अप॑ बाध॑मानः ।
प्रभ॑ञ्जन्त् सेनाः॑ प्रमृ॑णो यु॒धा जय॑न्नस्माक॑-मे॒ध्यवि॑ता रथानां॑ ।
गोत्र॑भिदं गोवि॑दं वज्र॑बाहुं जय॑न्तमज्म प्रमृ॑णन्त-मोज॑सा ।
इम॑ सजा॑ता अनु॑वीर-यध्व॑मिन्द्र॑ सखा॑योऽनु स॑ रभध्वं॑ ।
बल॑विज्ञा॑यः-स्थवि॑रः प्रवी॑रः सह॑स्वान् वा॒जी सह॑मान उग्रः॑ ।

अभि॑वीरो अभि॑सत्वा सहो॑जा जैत्र॑मिन्द्र॑ रथमा॑तिष्ठ गो॒वित् ।

अभि॑ गोत्रा॑णि सह॑सा गा॒हमा॑नोऽदा॒यो- [ ] 17

4.6.4.2 - Padam

रथे॑न । रक्षो॑हेति॑ रक्षः – हा । अमि॑त्रान् । अप॑बाध॑मान
इत्यप॑ – बाध॑मानः । प्रभ॑ञ्जन्निति॑ प्र – भञ्ज॑न् । सेनाः॑ ।

प्र॒मृ॒ण इति॑ प्र – मृ॒णः । यु॒धा । जय॑न् । अ॒स्माक॑म् । ए॒धि ।
अ॒वि॒ता । रथा॑नाम् । गो॒त्रभि॑दमिति॑ गो॒त्र – भि॑दम् । गो॒वि॒दमिति॑
गो – वि॑दम् । वज्र॑बा॒हुमिति॑ वज्र – बा॒हुम् । जय॑न्तम् । अ॒ज्म ।
प्र॒मृ॒णन्तमिति॑ प्र – मृ॒णन्त॑म् । ओज॑सा । इ॒मम् । स॒जा॒ता इति॑
स – जा॑ताः । अ॒न्विति॑ । वी॒रय॑ध्वम् । इ॒न्द्रम् । स॒खायः॑ । अ॒नु ।
स॒मिति॑ । र॒भध्व॑म् । ब॒लवि॑ज्ञाय इति॑ ब॒ल – वि॑ज्ञायः । स्थ॒विरः॑ ।
प्र॒वी॒र इति॑ प्र – वी॒रः । स॒हस्वा॑न् । वा॒जी । स॒हमा॑नः । उ॒ग्रः ।
अ॒भि॒वी॒र इत्य॑भि – वी॒रः । अ॒भिस॑त्वेत्य॑भि – स॒त्वा । स॒हो॒जा इति॑
स॒हः – जाः॑ । जै॒त्रम् । इ॒न्द्र । रथ॑म् । ए॒ति । तिष्ठ॑ ।
गो॒वि॒दिति॑ गो – वि॒त् । अ॒भीति॑ । गो॒त्राणि॑ । स॒हसा॑ । गा॒हमा॑नः ।

अ॒दायः॑ । 17 (50)

4.6.4.3

वी॒रः श॑तम॒न्युरि॑न्द्रः ।

दु॒श्च॒यव॑नः पृ॒तना॑षाड॒ यु॒ध्यो॑-स्माक॑न् से॒ना अ॑वतु प्र यु॒थ्सु॑ ।

इन्द्र॑ आ॒सां-ने॒ता बृ॒हस्प॑ति॒र्दक्षि॑णा॒ यज्ञः॑ पु॒र ए॒तु सोमः॑ ।
दे॒वसे॑ना॒ना-म॒भिभ॑ञ्जती॒नां ज॑यन्ती॒नां म॒रुतो॑ यन्त्व॒ग्रे ॥
इन्द्र॑स्य वृ॒ष्णो व॒रुण॑स्य रा॒ज्ञ आ॒दित्या॑नां म॒रुता॑ उ॒ग्रं श॒र्द्ध उ॒ग्रं ।
महा॑म॒नसां॑ भु॒वन॑च्यवा॒नां घो॑षो दे॒वानां॑ ज॑यता मु॒दस्था॑त् ।
अ॒स्माक॑-मिन्द्रः॑ स॒मृतेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑वस्ता ज॑यन्तु । 18

4.6.4.3 - Padam

वी॒रः । श॒तम॑न्युरि॒ति श॒त - म॒न्युः । इन्द्रः॑ । दु॒श्च्य॑वन इति॑
दुः-च्य॑वनः । पृ॒तना॑षाट् । अ॒युध्यः॑ । अ॒स्माक॑म् । से॒नाः । अ॒वतु॑ ।
प्रेति॑ । यु॒थि॒स्वति॑ यु॒त् - सु । इन्द्रः॑ । आ॒साम् । ने॒ता । बृ॒हस्प॑तिः ।
दक्षि॑णा । य॒ज्ञः । पु॒रः । ए॒तु । सोमः॑ । दे॒वसे॑ना॒नामि॑ति
दे॒व - से॒नाना॑म् । अ॒भिभ॑ञ्जती॒नामि॑त्य॒भि - भ॑ञ्जती॒नाम् ।
ज॑यन्ती॒नाम् । म॒रुतः॑ । य॒न्तु । अ॒ग्रे । इन्द्र॑स्य । वृ॒ष्णः । व॒रुण॑स्य ।
रा॒ज्ञः । आ॒दित्या॑नाम् । म॒रुता॑म् । श॒र्द्धः । उ॒ग्रम् । महा॑म॒नसा॑मि॒ति
महा॑ - म॒नसा॑म् । भु॒वन॑च्यवा॒नामि॑ति॒ भुवन॑ - च्य॒वाना॑म् । घो॑षः ।

दे॒वाना॑म् । ज॒य॒ताम् । उ॒दि॒ति॑ । अ॒स्था॒त् । अ॒स्मा॒कम् । इ॒न्द्रः॑ ।
स॒मृ॒तेष्वि॒ति॒ सं – ऋ॒तेषु॑ । ध्व॒जेषु॑ । अ॒स्मा॒कम् । याः॑ । इ॒षवः॑ ।

ताः । ज॒य॒न्तु॑ । 18 (50)

4.6.4.4

अ॒स्मा॒कं वी॒रा उ॒त्तरे॑ भ॒वन्त्व॒स्मानु॑ दे॒वा अ॒वता॑ ह॒वेषु॑ ।
उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॒न्ना-यु॒धान्-न्यु॒त्स॒त्वा॒नां मा॒मका॑नां म॒हा॒सि॑ ।
उ॒द्ध॒त्र॒हन् वा॒जिना॑ वा॒जिना॒न्युद्-र॒थाना॑ ज॒य॒तामे॒तु॒ घोषः॑ ।
उ॒प प्रे॒त ज॒य॒ता नरः॑ स्थि॒रा वः॑ स॒न्तु बा॒हवः॑ ।
इ॒न्द्रो वः॑ श॒र्म य॒च्छ त्व॒ना-धृ॒ष्या य॒थास॑थ ।
अ॒वसृ॑ष्टा प॒रा प॒त श॒रव्ये॑ ब्र॒ह्म स॒ञ्शि॒ता । ग॒च्छा॒मि॒त्रान् प्र- [ ] 19

4.6.4.4 - Padam

अ॒स्मा॒कम् । वी॒राः । उ॒त्तर॑ इ॒त्युत् – त॒रे । भ॒वन्तु॑ । अ॒स्मान् । उ॒ ।
दे॒वाः । अ॒वत॑ । ह॒वेषु॑ । उ॒दि॒ति॑ । ह॒र्ष॒य । म॒घव॒न्निति॑ म॒घ – व॒न् ।
आ॒यु॒धानि॑ । उ॒दि॒ति॑ । स॒त्वा॒नाम् । मा॒मका॑नाम् । म॒हा॒सि॑ । उ॒दि॒ति॑ ।
वृ॒त्र॒ह॒न्निति॑ वृ॒त्र-ह॒न् । वा॒जिना॑म् । वा॒जिना॑नि । उ॒दि॒ति॑ । र॒थाना॑म् ।

ज॒यता॑म् । ए॒तु । घो॑षः । उ॒प । प्रे॑ति । इ॒त । ज॒यत॑ । न॒रः । स्ति॒राः ।
वः । स॒न्तु । बा॒हवः॑ । इ॒न्द्रः । वः । श॒र्म । य॒च्छतु॑ । अ॒नाधृ॑ष्या
इ॒त्यना॑ – धृ॒ष्याः । यथा॑ । अ॒सथ॑ । अ॒वसृ॑ष्टेत्यव – सृ॒ष्टा । पे॒रेति॑ ।
प॒त । श॒रव्ये॑ । ब्र॒ह्मस॑ञ्शितेति ब्र॒ह्म-स॑ञ्शिता । ग॒च्छ । अ॒मित्रा॑न् ।
प्रे॒ति । 19 (50)

4.6.4.5

वि॒श मै॒षां क॒ञ्चनो॑च्छिषः ।
म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भिश्छादयामि सोम॑स्त्वा रा॒जा ऽमृ॑ते॒नाभि-व॑स्तां ।
उ॒रोर्व॑रीयो वरि॑वस्ते अ॒स्तु ज॒यन्तं॑ त्वा॒मनु॑ म॒दन्तु॑ दे॒वाः ।
यत्र॑ बा॒णाः संप॑तन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इ॒व ।
इ॒न्द्रो न॑स्तत्र वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ श॒र्म य॒च्छतु॑ । 20

4.6.4.5 - Padam

वि॒श । मा । ए॒षाम् । कम् । च॒न । उ॒दि॒ति । शि॒षः । म॒र्माणि॑ । ते ।
व॒र्मभि॑रिति वर्म॑-भिः । छा॒दया॑मि । सोमः॑ । त्वा । रा॒जा । अ॒मृते॑न ।
अ॒भी॒ति । व॒स्ताम् । उ॒रोः । व॒रीयः॑ । वरि॑वः । ते । अ॒स्तु ।

ज॒यन्त॑म् । त्वा॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ । म॒दन्तु॑ । दे॒वाः । यत्र॑ । बा॒णाः ।
सं॒प॒त॒न्ती॑ति॒ सं – प॑तन्ति । कु॒मा॒राः । वि॒शि॒खा इति॑ वि – शि॒खाः ।
इ॒व । इ॒न्द्रः । नः॑ । तत्र॑ । वृ॒त्र॒हेति॑ वृ॒त्र – हा ।
वि॒श्वा॒हेति॑ वि॒श्वा – हा । श॒र्म । य॒च्छ॒तु । 20 (40)

(दी॒या – ऽदा॒यो – ज॒यन्त्व॑ – मि॒त्रान् प्र – च॑त्वा॒रि॒ञ्च॑) (A4)

4.6.5.1

प्रा॒ची॒म॒नु प्रा॒दि॒शं प्रे॒हि वि॒द्वान॒ग्नेर॒ग्ने पु॒रो अ॒ग्नि॒र्भवे॑ह ।
वि॒श्वा आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि भा॒ह्यू॒र्ज नो धे॑हि द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ।
क्र॒म॒ध्वम॒ग्निना॑ ना॒कमु॒ख्यं ह॒स्तेषु॑ बिभ्र॑तः ।
दि॒वः पृ॒ष्ठं सु॒वर्ग॑त्वा मि॒श्रा दे॒वेभि॒राद्ध॑वं ।
पृ॒थि॒व्या अ॒हमु॒दन्त॑रि॒क्ष-मा॒रु॒ह-म॒न्तरि॑क्षाद् दि॒वमा॒रु॒हं ।
दि॒वो ना॒कस्य॑ पृ॒ष्ठाथ् सु॒व॒ज्यो॑ति॒रगा- [ ] 21

4.6.5.1 - Padam

प्रा॒ची॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ । प्रा॒दि॒श॒मिति॑ प्र-दि॒शम् । प्रे॒ति॑ । इ॒हि । वि॒द्वान् ।
अ॒ग्नेः । अ॒ग्ने । पु॒रो अ॒ग्निरिति॑ पु॒रः – अ॒ग्निः । भ॒व । इ॒ह ।

वि॒श्वाः॑ । आ॒शाः॑ । दी॒द्यानः॑ । वी॒ति॑ । भा॒हि॑ । ऊ॒र्ज॑म् । नः॑ । धे॒हि॑ ।
द्वि॒पद॑ इति॑ द्वि – पदे॑ । चतु॑ष्पद इति॑ चतुः – पदे॑ । क्र॒म॑ध्वम् ।
अ॒ग्नि॒ना॑ । ना॒क॑म् । उ॒ख्य॑म् । ह॒स्तेषु॑ । बिभ्र॑तः । दि॒वः॑ । पृ॒ष्ठ॑म् ।
सु॒वः॑ । ग॒त्वा । मि॒श्राः॑ । दे॒वेभिः॑ । आ॒ध्व॑म् । पृ॒थि॒व्याः॑ । अ॒ह॑म् ।
उ॒दि॒ति॑ । अ॒न्तरि॑क्षम् । ए॒ति॑ । अ॒रु॒ह॑म् । अ॒न्तरि॑क्षात् । दि॒व॑म् । ए॒ति॑ ।
अ॒रु॒ह॑म् । दि॒वः॑ । ना॒क॑स्य । पृ॒ष्ठात् । सु॒वः॑ । ज्यो॒तिः॑ ।

अ॒गाम् । 21 (50)

4.6.5.2

म॒हं । सु॒व॒र्य॒न्तो॑ नापे॑क्षन्त आ द्या॑ꣳ रो॒हन्ति॑ रो॒दसी॑ ।
य॒ज्ञं ँ॑ वि॒श्वतो॑धा॒रꣳ सु॒वि॒द्वाꣳसो॑ वि॒तेनि॑रे ।
अ॒ग्ने प्रे॒हि प्र॒थ॒मो दे॒व॒य॒तां चक्षु॑र्दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्या॑नां ।
इ॒यक्ष॑माणा भृ॒गुभिः॑ स॒जोषाः॑ सु॒व॒र्य॒न्तु य॒ज॒मा॒नाः स्व॑स्ति ।
न॒क्तोषा॑सा स॒म॒न॒सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कꣳ स॒मी॒ची ।
द्या॒वा क्षा॑मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भा॒ति दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒वि॒णो॒दाः ।

अ॒ग्ने॑ सह॒स्राक्ष॑ – [ ] 22

4.6.5.2 - Padam

अ॒हम् । सु॒वः॑ । य॒न्तः॑ । न । अ॒पेति॑ । ई॒क्षन्ते॑ । ए॒ति॑ । द्या॒म् ।
रो॒हन्ति॑ । रो॒दसी॑ इति॑ । य॒ज्ञम् । ये । वि॒श्वतो॑धा॒रमि॑ति॒
वि॒श्वतः॑ – धा॒रम् । सु॒विद्वा॑ँस इति॑ सु – वि॒द्वाँसः॑ । वि॒तेनि॑र इति॑
वि – ते॒निरे॑ । अ॒ग्ने॑ । प्रेति॑ । इ॒हि । प्र॒थमः॑ । दे॒वय॑तामि॒ति॒
दे॒व – य॒ताम् । चक्षुः॑ । दे॒वाना॑म् । उ॒त । म॒र्त्याना॑म् । इ॒यक्ष॑माणाः ।
भृ॒गुभि॑रिति॑ भृ॒गु – भिः॑ । स॒जोषा॑ इति॑ स – जोषाः॑ । सु॒वः॑ । य॒न्तु ।
य॒जमा॑नाः । स्व॒स्ति । न॒क्तोषा॑सा । स॒मन॑सेति॑ स – म॒नसा॑ । वि॒रूपे॑
इति॑ वि – रू॒पे । धा॒पये॑ते इति॑ । शि॒शुम् । ए॒कम् । स॒मीची॑ इति॑ ।
द्या॒वा । क्षा॒म । रु॒क्मः॑ । अ॒न्तः॑ । वी॒ति॑ । भा॒ति॑ । दे॒वाः । अ॒ग्निम् ।
धा॒रय॑न् । द्र॒विणो॑दा इति॑ द्र॒विणः॑ – दाः॑ । अ॒ग्ने॑ ।
सह॒स्राक्षे॑ति॒ सह॒स्र – अ॒क्ष । 22 (50)

4.6.5.3

शत॑मूर्ध॑ञ्छतं॑ ते॑ प्रा॒णाः स॒हस्र॑मपा॒नाः ।
त्व॑ सा॒हस्र॑स्य रा॒य ई॒शिषे॑ तस्मै॑ ते वि॒धेम॑ वाजा॒य स्वाहा॑ ॥
सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रुत्मा॑न् पृथि॒व्यां सी॑द पृ॒ष्ठे पृथि॒व्याः
सी॑द भा॒साऽन्तरि॑क्ष॒मा पृ॒ण ज्योति॑षा दि॒वमुत्त॑भान तेज॒सा दि॒श उद्
दृ॑ह । आ॒जुह्वा॑नः सु॒प्रती॑कः पु॒रस्ता॑दग्ने॒ स्वां योनि॑मा सी॑द सा॒ध्या ।
अ॒स्मिन्थ॑-स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्तर॑स्मिन् विश्वे॑ दे॒वा - [ ] 23

4.6.5.3 - Padam

शत॑मूर्ध॑न्निति॑ शत - मूर्ध॑न् । शत॑म् । ते । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः ।
स॒हस्र॑म् । अ॒पान॑ इत्यप - अ॒नाः । त्वम् । सा॒हस्र॑स्य । रा॒यः ।
ई॒शिषे॑ । तस्मै॑ । ते । वि॒धेम॑ । वाजा॒य । स्वाहा॑ । सु॒पर्ण॑ इति॑
सु-पर्णः॑ । अ॒सि । ग॒रुत्मा॑न् । पृथि॒व्याम् । सी॑द । पृ॒ष्ठे । पृथि॒व्याः ।
सी॑द । भा॒सा । अ॒न्तरि॑क्षम् । एति॑ । पृ॒ण । ज्योति॑षा । दि॒वम् ।
उदि॑ति । स्त॒भान॑ । तेज॒सा । दि॒शः । उदि॑ति । दृ॑ह । आ॒जुह्वा॑न
इत्या॑ - जुह्वा॑नः । सु॒प्रती॑क इति॑ सु - प्रती॑कः । पु॒रस्ता॑त् । अग्ने॑ ।

स्वाम् । योनिम् । एति । सीद । साध्या । अस्मिन् । सधस्थ इति
सध – स्थे । अधीति । उत्तरस्मिन्नित्युत् – तरस्मिन् । विश्वे ।

देवाः । 23 (50)

4.6.5.4

यजमानश्च सीदत । प्रेद्धो अग्ने दीदिहि पुरो नोऽजस्रया सूर्या यविष्ठ ।
त्वाम् शश्वन्त उप यन्ति वाजाः ।

विधेम ते परमे जन्मन् अग्ने विधेम स्तोमैरवरे सधस्थे ।

यस्माद्-योनेरुदारिथा यजे तं प्रत्वे हवींषि जुहुरे समिद्धे ।

ताम् सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामाऽहं वृणे सुमतिं विश्वजन्यां ।

यामस्य कण्वो अदुहत् प्रपीनाम् सहस्रधारां – [ ] 24

4.6.5.4 - Padam

यजमानः । च । सीदत । प्रेद्ध इति प्र – इद्धः । अग्ने । दीदिहि ।
पुरः । नः । अजस्रया । सूर्या । यविष्ठ । त्वाम् । शश्वन्तः । उपेति ।
यन्ति । वाजाः । विधेम । ते । परमे । जन्मन् । अग्ने । विधेम ।
स्तोमैः । अवरे । सधस्थ इति सध – स्थे । यस्मात् । योनेः ।

उ॒दा॒रि॒थे॒त्यु॒त् – आ॒रि॒थ । य॒जै॑ । तम् । प्रे॒ति॑ । त्वे॒ इति॑ । ह॒वी॒ष्णि॑ ।
जु॒हुरे॑ । स॒मि॒द्ध इति॑ सं – इ॒द्धे॑ । ताम् । स॒वि॒तुः॑ । व॒रे॒ण्य॒स्य॑ ।
चि॒त्राम् । ए॒ति॑ । अ॒हम् । वृ॒णे॑ । सु॒म॒ति॒मि॒ति॑ सु – म॒तिम् ।
वि॒श्व॒ज॒न्या॒मि॒ति॑ वि॒श्व – ज॒न्याम् । याम् । अ॒स्य॑ । क॒ण्वः॑ । अ॒दु॒हत् ।
प्र॒पी॒ना॒मि॒ति॑ प्र–पी॒नाम् । स॒ह॒स्र॒धा॒रा॒मि॒ति॑ स॒ह॒स्र – धा॒राम् । 24 (50)

4.6.5.5

प॒य॒सा॒ म॒हीं॑ गां ।

स॒प्त॒ ते॒ अ॒ग्ने॑ स॒मि॒धः॑ स॒प्त॒ जि॒ह्वाः॑ स॒प्तर॑ष॒यः॑ स॒प्त॒ धाम॑ प्रि॒याणि॑ ।
स॒प्त॒ हो॒त्राः॑ स॒प्त॒धा॒ त्वा॑ य॒ज॒न्ति॑ स॒प्त॒ यो॒नी॒रा॑ पृ॒ण॒स्वा॑ घृ॒ते॒न॑ ।
ई॒दृ॒ङ् चान्या॑दृ॒ङ् चै॒ता॒दृ॒ङ् च॑ प्र॒ति॒दृ॒ङ् च॑ मि॒तश्च॑ सं॒मि॒तश्च॑ स॒भ॒राः॑ ।
शु॒क्र॒ज्यो॒तिश्च॑ चि॒त्र॒ज्यो॒तिश्च॑ स॒त्य॒ज्यो॒तिश्च॑ ज्यो॒ति॒ष्मा॒ञ्च॑
स॒त्यश्च॑र्त॒पाश्चा॒त्य॒ञ्हाः॑ । 25

4.6.5.5 - Padam

प॒य॒सा॒ । म॒ही॒म् । गा॒म् । स॒प्त॒ । ते॒ । अ॒ग्ने॑ । स॒मि॒ध इति॑
सम् – इ॒धः॑ । स॒प्त॒ । जि॒ह्वाः॑ । स॒प्त॒ । ऋ॒ष॒यः॑ । स॒प्त॒ । धाम॑ ।

प्रियाणि॑ । सप्त॑ । होत्राः॑ । सप्त॑धेति॑ सप्त – धा । त्वा । यजन्ति॑ ।
सप्त॑ । योनीः॑ । एति॑ । पृण॑स्व । घृतेन॑ । ईदृङ् । च । अन्यादृङ् ।
च । एतादृङ् । च । प्रतिदृङिति॑ प्रति – दृङ् । च । मितः॑ । च ।
संमित॑ इति सं – मितः॑ । च । सभरा॑ इति स – भराः॑ ।
शुक्रज्योतिरिति॑ शुक्र-ज्योतिः॑ । च । चित्रज्योतिरिति॑ चित्र-ज्योतिः॑ ।
च । सत्यज्योतिरिति॑ सत्य – ज्योतिः॑ । च । ज्योतिष्मान् । च ।
सत्यः॑ । च । ऋतपा॑ इत्यृत-पाः॑ । च ।
अत्य॑हा इत्यति॑ – अ॒हाः॑ । 25 (50)

4.6.5.6

ऋतजिच्च॑ सत्यजिच्च॑ सेनजिच्च॑ सुषेणश्चान्त्यमित्रश्च॑ दूरेअमित्रश्च॑
गणः॑ । ऋतश्च॑ सत्यश्च॑ ध्रुवश्च॑ धरुणश्च॑ धर्ता च॑ विधर्ता च॑ विधारयः॑ ।
ईदृक्षास॑ एतादृक्षास॑ ऊ॒ षुणः॑ सदृक्षासः॑ प्रतिसदृक्षास॑ एतन॑ ।
मितास॑श्च संमितासश्च॑ न ऊतये॑ सभरसो॑ मरुतो॑ यज्ञे अस्मिन्निन्द्रं॑
दैवीर्विशो॑ मरुतोऽनुवर्त्मानो॑ ( ) यथेन्द्रं॑ दैवीर्विशो॑ मरुतोऽनुवर्त्मान॑

ए॒वमि॒मं य॑ज॒मानं॑ दै॒वीश्च॑ वि॒शो मा॑नु॒षीश्चा॑नु॒व॒र्त्मानो॑ भवन्तु । 26

4.6.5.6 - Padam

ऋ॒तजि॑दि॒त्यृत॑ – जि॒त् । च । स॒त्यजि॑दि॒ति स॒त्य – जि॒त् । च ।
से॒नजि॑दि॒ति से॒न – जि॒त् । च । सु॒षेण॑ इति॒ सु – से॒नः । च ।
अ॒न्त्यमि॒त्र इ॒त्यन्ति॑ – अ॒मि॒त्रः । च । दू॒रे अ॒मि॒त्र इति॑ दू॒रे – अ॒मि॒त्रः ।
च । ग॒णः । ऋ॒तः । च । स॒त्यः । च । ध्रु॒वः । च । ध॒रुणः॑ । च ।
ध॒र्ता । च । वि॒ध॒र्तेति॑ वि – ध॒र्ता । च । वि॒धा॒रय॑ इति॒ वि – धा॒रयः॑ ।
ई॒दृक्षा॑सः । ए॒तादृ॑क्षा॒सः । उ । स्वि॒ति । नः । स॒दृक्षा॑सः ।
प्र॒ति॒स॒दृक्षा॑स इति॒ प्रति॑ – स॒दृक्षा॑सः । ए॒ति । इ॒तन॑ । मि॒तासः॑ ।
च । सं॒मि॒तास॑ इति॒ सं – मि॒तासः॑ । च । नः । ऊ॒तये॑ । स॒भर॑स
इति॒ स – भ॒रसः॑ । म॒रुतः॑ । य॒ज्ञे । अ॒स्मिन् । इ॒न्द्रम् । दै॒वीः ।
वि॒शः । म॒रुतः॑ । अ॒नु॒व॒र्त्मान॑ इत्य॒नु – व॒र्त्मानः॑ ( ) । य॒था । इ॒न्द्रम् ।
दै॒वीः । वि॒शः । म॒रुतः॑ । अ॒नु॒व॒र्त्मान॑ इत्य॒नु – व॒र्त्मानः॑ । ए॒वम् ।
इ॒मम् । य॑ज॒मानम् । दै॒वीः । च । वि॒शः । मा॑नु॒षीः । च ।

अ॒नु॒व॒र्त्मान॑ इत्य॒नु॒ – व॒र्त्मानः॑ । भव॑न्तु । 26 (66)

(अ॒गा॒ – स॒हस्रा॑क्ष – दे॒वाः – स॒हस्र॑धा॒रा – म॒त्य॒हा –
अ॒नु॒व॒र्त्मानः॑ – षोड॑श च) (A5)

4.6.6.1

जी॒मू॒त॒स्ये॒व भव॑ति प्र॒ती॒कं॑ य॒द्व॒र्मी॑ या॒ति स॒म॒दा॒मु॒प॒स्थे॑ ।
अ॒ना॒वि॒द्ध॒या त॒नु॒वा ज॒य त्व॑ स त्वा॒ वर्म॑णो म॒हि॒मा पि॒प॒र्तु॑ ।
ध॒न्व॒ना गा॒ ध॒न्व॒नाऽजि॑ ज॒येम॒ ध॒न्व॒ना ती॒व्राः स॒म॒दो॑ ज॒येम॒ ।
ध॒नुः श॒त्रो॒र॒प॒का॒मं कृ॑णोति ध॒न्व॒ना सर्वाः॑ प्र॒दि॒शो॑ ज॒येम॒ ।।
व॒क्ष्य॒न्ती॒वे॒दा ग॒नी॒ग॒न्ति॒ क॒र्णं॑ प्रि॒यं स॒खा॒यं प॒रि॒ष॒स्व॒जा॒ना ।
यो॒षे॒व शि॒ङ्गे॒ वि॒त॒ताऽधि॑ ध॒न्व॒न् – [ ] 27

4.6.6.1 - Padam

जी॒मू॒त॒स्य॑ । इ॒व । भव॑ति । प्र॒ती॒कम् । यत् । वर्मी॑ । या॒ति ।
स॒म॒दा॒मि॒ति॑ स – म॒दाम् । उ॒प॒स्थ॑ इत्यु॒प – स्थे॑ ।
अ॒ना॒वि॒द्ध॒ये॒त्य॒ना॑ – वि॒द्ध॒या । त॒नु॒वा । ज॒य । त्वम् । सः । त्वा ।
व॒र्म॒णः॑ । म॒हि॒मा । पि॒प॒र्तु॑ । ध॒न्व॒ना । गाः । ध॒न्व॒ना । आ॒जि॒म् ।

जये॑म । ध॒न्व॒ना । ती॒त्राः । स॒म॒द इति॑ स – म॒दः । जये॑म । ध॒नुः ।
श॒त्रोः॑ । अ॒प॒काम॑मित्य॒प – का॒मम् । कृ॒णोति॑ । ध॒न्व॒ना । सर्वाः॑ ।
प्र॒दि॒श इति॑ प्र – दि॒शः । जये॑म । व॒क्ष्य॒न्ती॑ । इ॒व । इत् । एति॑ ।
ग॒नी॒ग॒न्ति॑ । क॒र्णम् । प्रि॒यम् । स॒खाय॑म् । प॒रि॒ष॒स्व॒जा॒नेति॑
प॒रि – स॒स्व॒जा॒ना । योषा॑ । इ॒व । शि॒ङ्गे । वि॒त॒तेति॑ वि – त॒ता ।
अ॒धीति॑ । ध॒न्व॒न् । 27 (50)

4.6.6.2

ज्या॑ इ॒य॒ꣳ स॒म॒ने पा॒रय॑न्ती ।
ते आ॒च॒र॒न्ती॑ स॒म॒ने॒व योषा॑ मा॒ते॒व पु॒त्रं बि॒भृता॑मु॒प॒स्थे॑ ।
अ॒प॒ श॒त्रून् वि॒ध्य॒ताꣳ सँ॒वि॒दाने॑ आ॒र्त्नी॑ इ॒मे वि॒ष्फुर॑न्ती॒ अ॒मि॒त्रान् ।
ब॒ह्वी॒नां पि॒ता ब॒हुर॑स्य पु॒त्रश्चि॒श्वा कृ॒णोति॑ स॒म॒नाऽव॑गत्य ।
इ॒षु॒धिः स॒ङ्गाः पृ॒त॒नाश्च॑ सर्वाः॑ पृ॒ष्ठे नि॒न॒द्धो ज॑यति प्र॒सूतः॑ ।
र॒थे ति॑ष्ठन् न॒यति॑ वा॒जिनः॑ पु॒रो य॒त्रय॑त्र का॒मय॑ते सु॒षा॒रथिः॑ ।
अ॒भी॒शूनां॑ म॒हि॒मानं॑ – [ ] 28

4.6.6.2 - Padam

ज्या । इ॒यम् । सम॑ने । पा॒रय॑न्ती । ते इति॑ । आ॒चर॑न्ती
इत्या॑ – चर॑न्ती । सम॑ना । इ॒व । योषा॑ । मा॒ता । इ॒व । पु॒त्रम् ।
बिभृ॑ताम् । उ॒प॒स्थ इत्यु॑प – स्थे । अ॒पेति॑ । श॒त्रून् । वि॒ध्यता॑म् ।
सँ॒वि॒दान इति॑ सं – वि॒दाने । आ॒र्त्नी इति॑ । इ॒मे इति॑ । वि॒ष्फुर॑न्ती
इति॑ वि – स्फु॑रन्ती । अ॒मि॒त्रान् । ब॒ह्वीना॑म् । पि॒ता । ब॒हुः । अ॒स्य ।
पु॒त्रः । चि॒श्वा । कृ॒णोति॑ । सम॑ना । अ॒व॒ग॒त्येत्य॑व – ग॒त्य ।
इ॒षु॒धि॒रिती॑षु – धिः । स॒ङ्काः । पृ॒तनाः । च । सर्वाः॑ । पृ॒ष्ठे । नि॒न॒द्ध
इति॑ नि – न॒द्धः । ज॒यति॑ । प्र॒सू॒त इति॑ प्र – सू॒तः । रथे॑ । ति॒ष्ठन् ।
न॒यति॑ । वा॒जिनः॑ । पु॒रः । य॒त्रय॑त्रेति॑ य॒त्र – य॒त्र । का॒म॒य॒ते ।
सु॒षा॒र॒थि॒रिति॑ सु – सा॒र॒थिः । अ॒भी॒शूना॑म् । म॒हि॒मा॒नम् । 28 (50)

4.6.6.3

प॒ना॒य॒त॒ मनः॑ प॒श्चाद॑नु य॒च्छन्ति॑ र॒श्मयः॑ ।
ती॒व्रान् घो॑षान् कृ॒ण्व॒ते वृ॑षपा॒णयोऽश्वा॑ रथे॒भिः सह॑ वा॒ज॒य॒न्तः ।
अ॒व॒क्रा॒म॒न्तः प्र॑प॒दैर॑मि॒त्रान् क्षि॑णन्ति॒ श॒त्रून् र॒न॒प॒व्य॒य॒न्तः ।

रथ॑वा॒हन॑ꣳ ह॒वि॒र॒स्य॑ ना॒म॒ यत्राऽऽयु॑धं॒ नि॒हि॒त॒म॒स्य॑ वर्म॑ ।
तत्रा॑ रथ॑मु॒प॒ श॒ग्म॑ꣳ स॒दे॒म॒ वि॒श्वा॒हा व॒यꣳ सु॒म॒न॒स्य॑मा॒नाः ।
स्वा॒दु॒षꣳ स॒दः॑ पि॒त॒रो व॒यो॒धाः कृ॑च्छ्रे॒श्रि॒तः श॒क्ती॑व॒न्तो ग॒भी॒राः ।
चि॒त्र॒से॒ना इ॒षु॒ब॒ला अ॒मृ॒धाः स॒तो॒वी॒रा उ॒र॒वो व्रा॒त॒सा॒हाः ।

ब्राह्म॑णा॒सः – [ ] 29

4.6.6.3 - Padam

प॒ना॒य॒त । म॒नः॑ । प॒श्चा॒त् । अ॒न्वि॒ति॑ । य॒च्छ॒न्ति॑ । र॒श्म॒यः॑ । ती॒व्रा॒न् ।
घो॒षा॒न् । कृ॒ण्व॒ते । वृ॒ष॒पा॒ण॒य इति॑ वृ॒ष-पा॒ण॒यः॑ । अ॒श्वाः॑ । रथे॑भिः ।
स॒ह । वा॒ज॒य॒न्तः॑ । अ॒व॒क्रा॒म॒न्त इत्य॑व – क्रा॒म॒न्तः॑ । प्र॒प॒दै॒रिति॑
प्र – प॒दैः॑ । अ॒मि॒त्रा॒न् । क्षि॒ण॒न्ति॑ । श॒त्रू॒न् । अ॒न॒प॒व्य॒य॒न्त
इत्य॑न॒प – व्य॒य॒न्तः॑ । रथ॑वा॒हन॑मि॒ति रथ॑-वा॒हन॑म् । ह॒विः॑ । अ॒स्य॑ ।
ना॒म॒ । यत्र॑ । आ॒यु॒ध॒म् । नि॒हि॒त॒मि॒ति नि – हि॒त॒म् । अ॒स्य॑ । वर्म॑ ।
तत्र॑ । रथ॑म् । उ॒पे॒ति॑ । श॒ग्म॑म् । स॒दे॒म॒ । वि॒श्वा॒हे॒ति वि॒श्वा – अ॒हा॑ ।
व॒यम् । सु॒म॒न॒स्य॑मा॒ना इति॑ सु – म॒न॒स्य॑मा॒नाः । स्वा॒दु॒षꣳस॒द इति॑

स्वा॒दु – स॒ञ्स॒दः । पि॒तरः । व॒यो॒धा इति॑ व॒यः – धाः । कृ॒च्छ्रे॒श्रित॑
इति॑ कृ॒च्छ्रे – श्रि॒तः । श॒क्ती॒वन्त॑ इति॑ श॒क्ति – व॒न्तः । ग॒भी॒राः ।
चि॒त्रसे॒ना इति॑ चि॒त्र – से॒नाः । इ॒षु॒बला॑ इती॒षु – ब॒लाः । अ॒मृ॒धाः ।
स॒तो॒वी॒रा इति॑ स॒तः – वी॒राः । उ॒रवः ।
व्रा॒तसा॒हा इति॑ व्रा॒त – सा॒हाः । ब्रा॒ह्म॒णा॒सः । 29 (50)

4.6.6.4

पि॒तरः॑ सो॒म्या॒सः शि॒वे नो॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒नेह॑सा ॥
पू॒षा नः॑ पा॒तु दु॒रि॒तादृ॑तावृ॒धो र॒क्षा मा॒कि॒र्णो अ॒घश॑ञ्स ई॒शत॑ ।
सु॒पर्णं॑ व॒स्ते मृ॒गो अ॒स्या द॒न्तो गो॒भिः स॒न्नद्धा॑ प॒तति॑ प्र॒सू॒ता ।
य॒त्रा नरः॑ सं च वि च द्र॒वन्ति॑ तत्रा॒स्मभ्य॑मिष॒वः श॒र्म यञ् सन् ।
ऋ॒जी॒ते परि॑ वृ॒ड्धि॒न्ध नोऽ॒श्मा भ॑वतु न॒स्तनूः॑ ।
सो॒मो अ॒धि ब्र॑वीतु नोऽदि॒तिः – [ ] 30

4.6.6.4 - Padam

पि॒तरः॑ । सो॒म्या॒सः । शि॒वे इति॑ । नः॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑
द्या॒वा – पृ॑थि॒वी । अ॒नेह॑सा ॥ पू॒षा । नः॑ । पा॒तु । दु॒रि॒तादि॑ति

दुः - इ॒तात् । ऋ॒तावृ॒ध इत्यृ॒त - वृ॒धः । र॒क्ष । मा॒किः । नः ।
अ॒घश॑ꣳस इत्य॒घ - श॑ꣳसः । ई॒शत । सु॒पर्ण॑मि॒ति सु - पर्ण॑म् ।
व॒स्ते । मृ॒गः । अ॒स्याः । द॒न्तः । गो॒भिः । स॒न्नद्धे॑ति सं - न॒द्धा ।
प॒तति । प्र॒सू॒तेति॑ प्र - सू॒ता । य॒त्र । न॒रः । स॒मि॒ति । च । वी॒ति ।
च । द्र॒वन्ति॑ । त॒त्र । अ॒स्मभ्य॑मि॒त्यस्म - भ्य॑म् । इ॒षवः । श॒र्म ।
य॑ꣳस॒न् । ऋ॒जी॒ते । प॒री॒ति । वृ॒डि॑ध । नः । अ॒श्मा । भ॒वतु॑ । नः ।
त॒नूः । सो॒मः । अ॒धी॒ति । ब्र॒वी॒तु । नः । अ॒दि॒तिः । 30 (50)

4.6.6.5

श॒र्म य॑च्छतु । आ ज॒ङ्घ॑न्ति सान्वे॒षां ज॒घना॑ꣳ उप जिघ्न॑ते ।
अ॒श्वाज॑नि प्र॒चे॒तसोऽश्वा॑न्त् स॒मथ्सु॑ चोदय ।
अ॒हि॒रिव॑ भो॒गैः पर्ये॑ति बा॒हुं ज्या॑या हे॒तिं परि॑बाध॒मानः॑ ।
ह॒स्त॒घ्नो वि॒श्वा व॒युना॑नि वि॒द्वान् पु॒मान् पु॒माꣳसं॑ परि पातु वि॒श्वतः॑ ।
व॒नस्प॑ते वी॒ड्व॒ङ्गो हि भू॑या अ॒स्मथ् स॒खा प्र॒तर॑णः सु॒वीरः॑ ।
गो॒भिः स॒न्नद्धो॑ अ॒सि वी॒डय॑स्वाऽऽस्था॒ता ते ज॑यतु जे॒त्वानि॑ ।
दि॒वः पृ॑थि॒व्याः पर्यो॑- [ ] 31

4.6.6.5 - Padam

शर्म॑ । यच्छ॑तु । ए॒ति॑ । जङ्घ॑न्ति । सानु॑ । ए॒षाम् । जघ॑नान् । उपे॑ति ।
जिघ्न॑ते । अश्वा॑जनीत्यश्च॑ – अज॑नि । प्रचे॑तस इति प्र – चे॒तसः॑ ।
अश्वा॑न् । सम॑त्स्वि॒ति॑ सम॑त् – सु॒ । चो॒दय॑ । अहिः॑ । इ॒व । भो॒गैः ।
परी॑ति । ए॒ति॑ । बा॒हुम् । ज्या॑याः । हे॒तिम् ।
परि॑बाध॒मान॑ इति परि – बाध॑मानः । हस्त॑घ्न इति हस्त – घ्नः ।
विश्वा॑ । व॒युना॑नि । वि॒द्वान् । पु॒मान् । पु॒माञ्स॑म् । परी॑ति । पा॒तु ।
विश्वा॑तः । वन॑स्पते । वी॒ड्वङ्ग॑ इति वी॒डु – अ॒ङ्गः । हि॒ । भू॒याः ।
अ॒स्मत्स॑खेत्य॒स्मत् – स॒खा । प्र॒तर॑ण इति प्र – तर॑णः । सु॒वीर॑
इति सु – वी॒रः । गो॒भिः । सन्न॑द्ध इति सं – न॒द्धः । अ॒सि ।
वी॒डय॑स्व । आ॒स्था॑तेत्या॒ – स्था॑ता । ते॒ । ज॒यतु॑ । जे॒त्वानि॑ । दि॒वः ।
पृ॒थि॒व्याः । परी॑ति । 31 (50)

4.6.6.6

–ज॒ उद्–भृ॑तं व॒नस्प॑तिभ्यः पर्या॑भृ॒तञ् सहः॑ ।
अ॒पा॒मो॒ज्मानं॑ परि गो॒भिरा॑वृ॒तमिन्द्र॑स्य वज्र॑ ह॒विषा॑ रथं य॑ज ।

इन्द्रस्य॑ वज्रो॑ मरुता॑मनीकं॑ मि॒त्रस्य॑ गर्भो॑ वरुणस्य॑ नाभिः॑ ।
सेमां॑ नो ह॒व्यदा॑तिं जुषा॒णो दे॒व रथ॑ प्रति॒ हव्या॑ गृ॒भाय॑ ।
उप॑ श्वा॒सय॑ पृथि॒वीमु॒त द्यां॑ पु॒रुत्रा॑ ते मनु॒तां वि॑ष्ठितं॒ जगत्॑ ।
स दु॑न्दु॒भे स॒जूरि॑न्द्रेण॒ देवैर्दू॒रा- [ ] 32

4.6.6.6 - Padam

ओजः॑ । उ॒द्धृत॑मित्युत् - भृ॒तम् । वन॑स्पति॒भ्य इति॑ वन॒स्पति॑-भ्यः ।
परी॑ति । आ॒भृत॑मित्या - भृ॒तम् । सहः॑ । अपा॒म् । ओज्मा॑नम् ।
परी॑ति । गो॒भिः । आ॒वृत॑मित्या-वृ॒तम् । इन्द्र॑स्य । वज्र॑म् । ह॒विषा॑ ।
रथ॑म् । यज॑ । इन्द्र॑स्य । वज्रः॑ । मरु॑ताम् । अनी॑कम् । मि॒त्रस्य॑ ।
गर्भः॑ । वरुण॑स्य । नाभिः॑ । सः॑ । इ॒माम् । नः॑ । ह॒व्यदा॑तिमि॒ति
ह॒व्य - दा॑तिम् । जुषा॒णः । दे॒व । रथ॑ । प्र॒तीति॑ । ह॒व्या । गृ॒भाय॑ ।
उपे॑ति । श्वा॒सय॑ । पृथि॒वीम् । उ॒त । द्या॑म् । पु॒रुत्रे॑ति पु॒रु - त्रा॑ । ते॒ ।
मनु॑ताम् । वि॑ष्ठितमि॒ति वि - स्थि॑तम् । जगत्॑ । सः॑ । दु॒न्दु॒भे ।
स॒जूरि॑ति स - जूः॑ । इन्द्रे॑ण । दे॒वैः । दू॒रात् । 32 (50)

4.6.6.7

द्वी॒यो अप॑से॒ध शत्रू॑न् ।

आ क्र॑न्द॒य ब॒लमो॒जो न॒ आ धा॒ नि॒ष्टनि॑हि दु॒रिता॑ बा॒धमा॑नः ।

अप॑ प्रो॒थ दु॒न्दुभे॑ दु॒च्छुना॑ इ॒त इन्द्र॑स्य मु॒ष्टिर॑सि वी॒डय॑स्व ।

आऽमू॑रज प्र॒त्याव॑र्तये॒माः के॒तुम॑द् दु॒न्दुभि॑ वा॒वदी॑ति ।

सम॑श्च॒पर्णाश्च॑रन्ति नो नरोऽस्मा॑कमिन्द्र रथि॑नो जयन्तु । 33

4.6.6.7 - Padam

द्वी॒यः । अपे॑ति । से॒ध । शत्रू॑न् । ए॒ति । क्र॑न्द॒य । ब॒लम् । ओजः॑ ।

नः । ए॒ति । धाः । नि॒रिति॑ । स्थ॒निहि॑ । दु॒रिते॑ति दुः – इ॒ता ।

बा॒धमा॑नः । अपे॑ति । प्रो॒थ । दु॒न्दुभे॑ । दु॒च्छुना॑न् । इ॒तः । इन्द्र॑स्य ।

मु॒ष्टिः । अ॒सि । वी॒डय॑स्व । ए॒ति । अ॒मूः । अ॒ज । प्र॒त्याव॑र्तये॒ति

प्र॒ति – आ॒वर्त॑य । इ॒माः । के॒तुम॑दिति के॒तु – म॒त् । दु॒न्दुभिः॑ ।

वा॒वदी॑ति । स॒मिति॑ । अ॒श्च॒पर्णा इ॒त्यश्च॑-पर्णाः । च॒रन्ति॑ । नः । नरः॑ ।

अ॒स्माक॑म् । इन्द्र॑ । रथि॑नः । जय॑न्तु । 33 (41)

(ध॒न्वन् – म॒हि॒मा॒नं – ब्रा॒ह्म॒णा॒सो – ऽदि॑तिः – पृ॒थि॒व्याः परि॑ –

दूरा – दे॒कच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A6)

4.6.7.1

यद॒क्रन्दः॑ प्रथ॒मं जा॑यमान उ॒द्यन्त्स॑मु॒द्रादु॑त वा पु॒रीषा॑त् ।
श्ये॒नस्य॑ प॒क्षा ह॑रिणस्य बा॒हू उप॑स्तुत्यं म॒हि जा॑तं ते अ॒र्वन् ।
यमे॒न द॑त्तं त्रि॒त ए॒नमा॑युन॒गिन्द्र॑ ए॒णं प्र॑थमो अ॒ध्यति॑ष्ठत् ।
गन्ध॑र्वो अस्य र॒शना॑म-गृ॒भ्णात् सू॒राद॑श्चं व॒सवो॑ नि॒रत॑ष्ठ ।
अ॒सि य॒मो अ॒स्यादि॒त्यो अ॒र्वन्ना॑सि त्रि॒तो गु॒ह्येन॑ व्र॒तेन॑ ।
अ॒सि सो॒मेन॑ स॒मया॑ वि॒पृक्त - [ ] 34

4.6.7.1 - Padam

यत् । अ॒क्रन्दः॑ । प्र॒थम॑म् । जा॑यमानः । उ॒द्यन्ति॑त्युत्-यन् । स॒मु॒द्रात् ।
उ॒त । वा । पु॒रीषा॑त् । श्ये॒नस्य॑ । प॒क्षा । ह॑रिणस्य । बा॒हू इति॑ ।
उ॒प॒स्तुत्य॑मित्यु॒प - स्तु॒त्यम् । म॒हि । जा॑तम् । ते । अ॒र्वन् । यमे॒न ।
द॑त्तम् । त्रि॒तः । ए॒नम् । आ॒युन॑क् । इन्द्रः॑ । ए॒नम् । प्र॒थमः॑ ।
अ॒धीति॑ । अ॒ति॒ष्ठत् । गन्ध॑र्वः । अ॒स्य । र॒शना॑म् । अ॒गृ॒भ्णात् ।
सू॒रात् । अ॒श्वम् । व॒सवः॑ । नि॒रिति॑ । अ॒त॒ष्ठ । अ॒सि । य॒मः । अ॒सि ।

आ॒दि॒त्यः । अ॒र्व॒न् । अ॒सि॑ । त्रि॒तः । गु॒ह्ये॑न । व्र॒ते॑न । अ॒सि॑ ।
सो॒मे॑न । स॒म॒या॑ । वि॒पृ॒क्त इति॑ वि – पृ॒क्तः । 34 (50)

4.6.7.2

आ॒हु॒स्ते॒ त्री॑णि दि॒वि ब॑न्ध॒नानि॑ ।
त्री॑णि त आ॒हु॒र्दिवि॑ ब॒न्ध॒नानि॑ त्री॒ण्यप्सु॑ त्री॒ण्यन्तः॑ स॒मु॒द्रे ।
उ॒ते॒व मे॑ व॒रु॒णश्छ॑न्थ् स्य॒र्वन् यत्रा॑ त आ॒हुः प॒र॒मं ज॒नि॒त्रं॑ ।
इ॒मा ते॑ वा॒जि॒न्नव॑मा॒र्ज॒नानी॑मा श॒फा॒नाः स॒नि॒तुर्नि॒धाना॑ ।
अत्रा॑ ते भ॒द्रा र॑श॒ना अ॒पश्य॑मृ॒तस्य॑ या अ॒भिर॑क्ष॒न्ति गो॒पाः ।
आ॒त्मा॒नं ते॑ म॒न॒साऽऽरा॑द॒जाना॑मवो दि॒वा – [ ] 35

4.6.7.2 - Padam

आ॒हुः । ते॒ । त्री॑णि । दि॒वि । ब॑न्ध॒नानि॑ । त्री॑णि । ते॒ । आ॒हुः । दि॒वि ।
ब॑न्ध॒नानि॑ । त्री॑णि । अ॒प्स्वि॒त्यप् – सु॒ । त्री॑णि । अ॒न्तः । स॒मु॒द्रे ।
उ॒त । इ॒व । मे॒ । व॒रु॒णः । छ॑न्थि॒स् । अ॒र्व॒न् । यत्र॑ । ते॒ । आ॒हुः ।
प॒र॒मम् । ज॒नि॒त्रम्॑ । इ॒मा । ते॒ । वा॒जि॒न् ।
अ॒व॒मा॒र्ज॒नानी॑त्य॒व – मा॒र्ज॒नानि॑ । इ॒मा । श॒फा॒नाम् । स॒नि॒तुः ।

नि॒धाने॑ति॒ नि॒ – धा॑ना॒ । अ॒त्र । ते॒ । भ॒द्राः । र॒शनाः॑ । अ॒प॒श्य॑म् ।
ऋ॒तस्य॑ । याः । अ॒भि॒रक्ष॑न्ती॒यभि॑ – र॒क्ष॑न्ति । गो॒पा इति॑ गो – पाः ।
आ॒त्मा॑नम् । ते॒ । म॒नसा॑ । आ॒रात् । अ॒जा॒नाम् । अ॒वः ।

दि॒वा । 35 (50)

4.6.7.3

प॒तय॑न्तं प॒तङ्गं॑ । शि॒रो अ॒प॒श्यं प॒थि॑भिः सु॒गे॒भि॒ररे॑णुभि॒र्जेह॑मानं प॒त॒त्रि ।
अ॒त्रा ते॒ रू॒पमु॑त्त॒मम॑प॒श्यं जि॑गीषमाणमिष आ प॒दे गोः॑ ।
य॒दा ते॒ म॒र्तो अ॒नु भो॑ग॒मा॒न॒डादि॑द् ग्र॒सि॒ष्ठ ओ॒ष॒धी॒रजी॑गः ।
अ॒नु त्वा र॒थो अ॒नु म॒र्यो अ॒र्व॒न्न॒नु गा॒वोऽनु॑ भ॒गः क॒नी॒नां॑ ।
अ॒नु ब्रा॑ता॒स॒स्तव॑ स॒ख्यमी॑यु॒रनु॑ दे॒वा म॑मिरे वी॒र्यं॑ – [ ] 36

4.6.7.3 - Padam

प॒तय॑न्तम् । प॒तङ्ग॑म् । शि॒रः । अ॒प॒श्य॑म् । प॒थि॑भिरिति प॒थि – भिः॑ ।
सु॒गे॒भि॒रिति॑ सु – गे॒भिः॑ । अ॒रेणु॑भिरित्य॒रेणु॑ – भिः॑ । जे॒ह॒मा॒नम् ।
प॒त॒त्रि । अ॒त्र । ते॒ । रू॒पम् । उ॒त्त॒ममि॑त्युत् – त॒मम् । अ॒प॒श्य॑म् ।
जि॑गीषमाणम् । इ॒षः । ए॒ति । प॒दे । गोः॑ । य॒दा । ते॒ । म॒र्तः॑ ।

अ॒न्वि॒ति॑ । भो॒ग॒म् । आ॒न॒ट् । आ॒त् । इ॒त् । ग्र॒सि॒ष्ठः॑ । ओ॒ष॒धीः॑ ।
अ॒जी॒गः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । त्वा । रथः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । म॒र्यः॑ । अ॒र्व॒न् ।
अ॒न्वि॒ति॑ । गा॒वः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । भ॒गः॑ । क॒नी॒ना॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ ।
व्रा॒ता॒सः॑ । तव॑ । स॒ख्य॒म् । ई॒युः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । दे॒वाः॑ । म॒मि॒रे ।
वी॒र्य॒म् । 36 (50)

4.6.7.4

ते । हि॒र॒ण्य॒शृ॒ङ्गो॒ऽय॑ अ॒स्य॒ पा॒दा॒ मनो॑ज॒वा॒ अ॒वर॑ इ॒न्द्र॑ आ॒सी॒त् ।
दे॒वा इ॒द॒स्य॑ ह॒वि॒र॒द्य॒मा॒य॒न् यो॑ अ॒र्व॒न्तं॑ प्रथ॒मो अ॒ध्य॒ति॒ष्ठ॒त् ।
ई॒र्मा॒न्ता॒सः॑ सि॒लि॒क॒म॒ध्य॒मा॒सः॑ स॒ञ् शू॒र॒णा॒सो दि॒व्या॒सो अ॒त्याः॑ ।
ह॒ञ्सा॑ इ॒व श्रे॒णि॒शो॑ य॒त॒न्ते॑ य॒दाक्षि॑षुर्दि॒व्य॒-म॒ज्म॒म॒श्वाः॑ ।
तव॑ शरी॒रं प॒त॒यि॒ष्ण॒व॒र्व॒न् तव॑ चि॒त्तं वा॒त इ॒व ध्र॒जी॒मा॒न् ।
तव॑ शृ॒ङ्गा॒णि वि॒ष्टि॒ता पु॒रु॒त्रा॒ऽर॒ण्ये॒षु ज॒र्भु॒रा॒णा च॑र॒न्ति॑ । उप - [ ] 37

4.6.7.4 - Padam

ते । हि॒र॒ण्य॒शृ॒ङ्ग॒ इति॑ हि॒र॒ण्य॒ - शृ॒ङ्गः॑ । अ॒यः॑ । अ॒स्य॑ । पा॒दाः॑ ।
मनो॑ज॒वा इति॑ मनः॑ - ज॒वाः॑ । अ॒वरः॑ । इ॒न्द्रः॑ । आ॒सी॒त् । दे॒वाः॑ ।

इत् । अस्य । हविरद्यमिति हविः – अद्यम् । आयन् । यः ।
अर्वन्तम् । प्रथमः । अध्यतिष्ठदित्यधि – अतिष्ठत् । ईर्मान्तास
इतीर्म – अन्तासः । सिलिकमध्यमास इति सिलिक – मध्यमासः ।
समिति । शूरणासः । दिव्यासः । अत्याः । ह॒साः । इव । श्रेणिश
इति श्रेणि – शः । यतन्ते । यत् । आक्षिषुः । दिव्यम् । अज्मम् ।
अश्वाः । तव । शरीरम् । पतयिष्णु । अर्वन् । तव । चित्तम् । वातः ।
इव । ध्रजीमान् । तव । शृङ्गाणि । विष्टितेति वि – स्थिता । पुरुत्रेति
पुरु – त्रा । अरण्येषु । जर्भुराणा । चरन्ति । उप । 37 (50)

4.6.7.5

प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः ।
अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात् कवयो यन्ति रेभाः ।
उप प्रागात् परमं यथ सधस्थमर्वा अच्छा पितरं मातरं च ।
अद्या देवान् जुष्टतमो हि गम्या अथाऽऽशास्ते दाशुषे वार्याणि । 38

4.6.7.5 - Padam

प्रेति॑ । आ॒गात् । श॒सनम् । वा॒जी । अ॒र्वा । दे॒व॒द्री॑चेति॑ दे॒व-द्री॑चा॑ ।
मन॑सा । दी॒ध्या॒नः । अ॒जः । पु॒रः । नी॒य॒ते । ना॒भिः । अ॒स्य ।
अ॒न्वि॒ति॑ । प॒श्चात् । क॒वयः॑ । य॒न्ति॑ । रे॒भाः । उ॒प॑ । प्रेति॑ । आ॒गात् ।
प॒र॒मम् । यत् । स॒ध॒स्थ॒मि॒ति॑ स॒ध - स्थ॒म् । अ॒र्वान् । अ॒च्छ॑ ।
पि॒तर॑म् । मा॒तर॑म् । च॒ । अ॒द्य॑ । दे॒वान् । जु॒ष्ट॒त॒म॒ इति॑ जु॒ष्ट - त॒मः ।
हि॑ । ग॒म्याः । अ॒थ॑ । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ । दा॒शु॒षे॑ । वा॒र्या॑णि । 38 (39)
(वि॒पृ॒क्तो - दि॒वा - वी॒र्य॑ - मु॒पै - का॒न्न॒च॒त्वा॒रि॒ञ्श॒च्च॑) (A7)

4.6.8.1

मा नो मि॒त्रो व॒रु॒णो अ॒र्य॒माऽऽयु॑रिन्द्र॑ ऋ॒भु॒क्षा म॒रुतः॑ परि॑ ख्यन् ।
यद्-वा॒जिनो॑ दे॒वजा॑तस्य स॒प्तैः प्र॑वक्ष्यामो वि॒दथे॑ वी॒र्या॑णि ।
यन्नि॒र्णिजा॑ रे॒क्णासा॑ प्रावृ॒तस्य॑ रा॒तिं गृ॒भीतां॑ मु॒खतो॑ नयन्ति ।
सु॒प्रा॒ङ्जो॑ मे॒म्यद् वि॒श्वरूप॑ इन्द्रा॒पू॒ष्णोः प्रि॒यम॑प्येति पाथः ।
ए॒ष च्छा॑गः पु॒रो अ॒श्वेन॑ वा॒जिना॑ पू॒ष्णो भा॒गो नी॒य॒ते वि॒श्वदे॑व्यः ।
अ॒भि॒प्रि॒यं य॑त् पु॒रो॒डा॒शम॑र्वता॒ त्वष्टे॑ - [ ] 39

4.6.8.1 - Padam

मा । नः । मि॒त्रः । वरु॑णः । अ॒र्य॒मा । आ॒युः । इन्द्रः॑ । ऋ॒भु॒क्षा
इ॒त्यृ॒भु – क्षाः । मरु॑तः । प॒री॒ति । ख्यन् । यत् । वा॒जिनः॑ ।
दे॒व॒जा॒त॒स्ये॒ति॒ दे॒व – जा॒त॒स्य॑ । स॒प्तैः॑ । प्र॒वक्ष्या॑म इति
प्र – वक्ष्या॑मः । वि॒दथे॑ । वी॒र्या॑णि । यत् ।
नि॒र्णि॒जे॒ति॒ निः – नि॒जा॑ । रे॒क्ण॑सा । प्रा॒वृ॒त॒स्य॑ । रा॒तिम् । गृ॒भी॒ताम् ।
मु॒ख॒तः । न॒य॒न्ति॑ । सु॒प्रा॒डि॒ति॒ सु – प्रा॒ङ् । अ॒जः । मे॒म्यत् ।
वि॒श्वरू॑प इति॑ वि॒श्व – रू॒पः । इन्द्रा॑पू॒ष्णो॒रि॒तीन्द्रा॑-पू॒ष्णोः । प्रि॒यम् ।
अपी॑ति । ए॒ति॒ । पा॒थः । ए॒षः । छा॒गः । पु॒रः । अ॒श्वे॒न । वा॒जिना॑ ।
पू॒ष्णः । भा॒गः । नी॒य॒ते॑ । वि॒श्वदे॑व्य इति॑ वि॒श्व – दे॒व्यः ।
अ॒भि॒प्रि॒य॒मि॒त्य॒भि- प्रि॒यम् । यत् । पु॒रो॒डा॒शम् । अ॒र्व॒ता । त्वष्टा॑ ।

इत् । 39 (50)

4.6.8.2

–दे॒न॒ꣳ सौ॒श्र॒व॒सा॒य॑ जि॒न्व॒ति॑ ।
यद्ध॑वि॒ष्य॒मृ॒तु॒शो॑ दे॒व॒या॒नं॑ त्रि॒र्मा॒नु॒षाः॑ प॒र्य॒श्वं॑ न॒य॒न्ति॑ ।

अत्रा॑ पू॒ष्णः प्र॒थमो॑ भा॒ग ए॒ति य॒ज्ञं दे॒वेभ्यः॑ प्र॒तिवे॒दय॑न्नजः ।
होता॑ऽध्व॒र्युरा॒वया॑ अ॒ग्निमि॒न्धो ग्रा॒वग्रा॒भ उ॒त श॒ऽस्ता सु॒विप्रः॑ ।
तेन॑ य॒ज्ञेन॑ स्वरं॑कृतेन॑ स्वि॒ष्टेन॑ व॒क्षणा॑ आ पृ॒णध्वं॑ ।
यूप॑व्रस्का॒ उ॒त ये यूप॑वाहाश्चषालं॑ चै॒ अश्व॑यूपाय॒ तक्ष॑ति ।
ये चा॒र्वते॑ प॒चन॑ सं॒भर॑न्त्यु॒तो – [ ] 40

4.6.8.2 - Padam

ए॒नम् । सौ॒श्रव॑साय॒ जि॒न्वति॑ । यत् । ह॒विष्य॑म् । ऋ॒तुश॑
इ॒त्यृ॒तु – शः॑ । दे॒व्या॒नमि॒ति दे॒व – या॒नम् । त्रिः॑ । मा॒नुषाः॑ ।
प॒रीति॑ । अ॒श्वम् । न॒यन्ति॑ । अ॒त्र । पू॒ष्णः । प्र॒थमः॑ । भा॒गः । ए॒ति ।
य॒ज्ञम् । दे॒वेभ्यः॑ । प्र॒तिवे॒दय॑न्निति॒ प्रति॑ – वे॒दय॑न् । अ॒जः । हो॒ता ।
अ॒ध्वर्युः॑ । आ॒वया॑ इ॒त्या – व॒याः । अ॒ग्निमि॒न्ध इ॒त्यग्निं॑ – इ॒न्धः ।
ग्रा॒वग्रा॒भ इ॒ति ग्रा॒व – ग्रा॒भः । उ॒त । श॒ऽस्ता । सु॒विप्र॑ इ॒ति
सु – वि॒प्रः । तेन॑ । य॒ज्ञेन॑ । स्वरं॑कृतेनेति॒ सु – अ॒रं॒कृतेन॑ ।
स्वि॒ष्टेनेति॑ सु – इ॒ष्टेन॑ । व॒क्षणाः॑ । ए॒ति । पृ॒णध्व॑म् । यूप॑व्रस्का॒ इति॑

यूप – ब्र॒स्काः । उ॒त । ये । यूप॑वा॒हा इति॑ यूप – वा॒हाः । च॒षाल॑म् ।
ये । अ॒श्वयूप॑पा॒येत्य॑श्च-यूप॑पा॒य । तक्ष॑ति । ये । च । अ॒र्वते॑ । प॒चन॑म् ।
सं॒भर॑न्तीति॑ सं – भ॒रन्ति॑ । उ॒तो इति॑ । 40 (50)

4.6.8.3

तेषा॑-म॒भिगू॑र्तिर्न॒ इन्व॑तु ।
उप॑ प्रा॒गाथ् सु॒मन्मे॑ऽधा॒यि म॒न्म दे॒वाना॑मा॒शा उप॑ वी॒त पृ॑ष्ठः ।
अ॒न्वेनं॑ वि॒प्रा ऋ॒षयो॑ म॒दन्ति॑ दे॒वानां॑ पु॒ष्टे च॒कृमा॑ सु॒बन्धुं॑ ।
यद्-वा॒जिनो॑ दा॒म सं॒दान॑म॒र्वतो॑ या शी॒र्षण्या॑ र॒शना॑ र॒ज्जुर॑स्य ।
यद्वा॑ घा॒स्य प्र॑भृ॒तमा॒स्ये तृण॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ।
यद॑श्च॒स्य क्र॒विषो॑ – [ ] 41

4.6.8.3 - Padam

तेषा॑म् । अ॒भिगू॑र्तिरि॒त्यभि॑ – गू॒र्तिः । नः । इ॒न्वतु॑ । उप॑ । प्रेति॑ ।
अ॒गात् । सु॒मदि॑ति सु – मत् । मे । अ॒धा॒यि । म॒न्म । दे॒वाना॑म् ।
आ॒शाः । उपे॑ति । वी॒तपृ॑ष्ठ इति॑ वी॒त – पृ॑ष्ठः । अ॒न्विति॑ । ए॒नम् ।
वि॒प्राः । ऋ॒षयः॑ । म॒दन्ति॑ । दे॒वाना॑म् । पु॒ष्टे । च॒कृम॑ । सु॒बन्धु॑मिति॑

सु - बन्धुम् । यत् । वाजिनः । दाम । संदानमिति सं - दानम् ।
अर्वतः । या । शीर्षण्या । रशना । रज्जुः । अस्य । यत् । वा । घ ।
अस्य । प्रभृतमिति प्र - भृतम् । आस्यै । तृणम् । सर्वा । ता । ते ।
अपीति । देवेषु । अस्तु । यत् । अश्वस्य । क्रविषः । 41 (50)

4.6.8.4

मक्षिकाऽऽश यद्वा स्वरौ स्वधितौ रिप्तमस्ति ।
यद्धस्तयोः शमितुर्यन्नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ।
यदूवध्यमुदरस्यापवाति य आमस्य क्रविषो गन्धो अस्ति ।
सुकृता तच्छमितारः कृण्वन्तूत मेधः शृतपाकं पचन्तु ।
यत् ते गात्रादग्निना पच्यमानादभि शूलं निहतस्यावधावति ।
मा तद्-भूम्यामा श्रिष ( )-न्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशद्भ्यो
रातमस्तु । 42

4.6.8.4 - Padam

मक्षिका । आश । यत् । वा । स्वरौ । स्वधिताविति स्व - धितौ ।
रिप्तम् । अस्ति । यत् । हस्तयोः । शमितुः । यत् । नखेषु । सर्वा ।

ता । ते । अपीति । देवेषु । अस्तु । यत् । ऊवध्यम् । उदरस्य ।
अपवातीत्यप – वाति । यः । आमस्य । क्रविषः । गन्धः । अस्ति ।
सुकृतेति सु – कृता । तत् । शमितारः । कृण्वन्तु । उत । मेधम् ।
शृतपाकमिति शृत – पाकम् । पचन्तु । यत् । ते । गात्रात् ।
अग्निना । पच्यमानात् । अभीति । शूलम् । निहतस्येति
नि – हतस्य । अवधावतीत्यव – धावति । मा । तत् । भूम्याम् ।
एति । श्रिषत् ( ) । मा । तृणेषु । देवेभ्यः । तत् ।

उशद्भ्य इत्युशत् – भ्यः । रातम् । अस्तु । 42 (57)

(इ – दुतो – क्रविषः – श्रिषत् – सप्त च) (A8)

4.6.9.1

ये वाजिनं परिपश्यन्ति पक्वं य ईमाहुः सुरभिर्निर्हरेति ।
ये चार्वतो माँसभिक्षामुपासत उतो तेषामभिगूर्तिर्न इन्वतु ।
यन्नीक्षणं माँस्पचन्या उखाया या पात्राणि यूष्ण आसेचनानि ।
ऊष्मण्याऽपिधाना चरूणामङ्गाः सूनाः परि भूषन्त्यश्वं ।

निक्र॑मणं॑ नि॒षद॑नं॑ वि॒वर्त॑नं॑ यच्च॑ प॒ङ्बी॑शमर्वतः ।

यच्च॑ प॒पौ॑ यच्च॑ घा॒सिं॑ –[ ] 43

4.6.9.1 - Padam

ये । वा॒जिन॑म् । परि॒पश्य॑न्तीति॑ परि॒-पश्य॑न्ति । प॒क्वम् । ये । ई॒म् ।

आ॒हुः । सु॒रभिः॑ । नि॒रिति॑ । ह॒र । इति॑ । ये । च । अ॒र्वतः॑ ।

मा॒ऽस॒भि॒क्षामि॑ति॑ मा॒ऽस – भि॒क्षाम् । उ॒पास॑त इत्यु॒प – आ॒सते॑ ।

उ॒तो इति॑ । तेषा॑म् । अ॒भिगू॑र्तिरित्य॒भि – गू॒र्तिः । नः । इ॒न्वतु॑ । यत् ।

नी॒क्षण॑म् । मा॒ऽस्प॒चन्याः॑ । उ॒खायाः॑ । या । पा॒त्राणि॑ । यू॒ष्णः ।

आ॒से॒च॒नानी॑त्या – से॒च॒नानि॑ । ऊ॒ष्म॒ण्या । अ॒पि॒धा॒नेत्य॑पि – धा॒ना ।

च॒रूणा॑म् । अ॒ङ्काः । सू॒नाः । प॒रीति॑ । भू॒षन्ति॑ । अ॒श्वम् ।

निक्र॑मणमि॒ति नि – क्र॑मणम् । नि॒षद॑नमि॒ति नि – स॑दनम् ।

वि॒वर्त॑नमि॒ति वि – वर्त॑नम् । यत् । च । प॒ङ्बी॑शम् । अ॒र्वतः॑ । यत् ।

च । प॒पौ । यत् । च । घा॒सिम् । 43 (50)

4.6.9.2

ज॒घास॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ।
मा त्वा॒ऽग्नि॑-ध्व॒नयि॑द्-धू॒मग॑न्धिर्मो॒खा भ्राज॑न्त्यभि॒ वि॒क्त ज॑घ्निः ।
इष्टं॑ वी॒तम॑भि॒गूर्तं॑ व॒षट्कृ॑तं तं दे॒वासः॑ प्र॒ति गृ॑भ्णन्त्य॒श्वं ।
यद॑श्वाय॒ वास॑ उप॒स्तृण॑न्त्य॒धीवा॑सं या॒ हिर॑ण्यान्य॒स्मै ।
स॒न्दान॑मर्व॒न्तं प॑ड्बी॒शं प्रि॒या दे॒वेष्व॑ या॒मय॑न्ति ।
यत् ते॒ सादे॑ मह॒सा शू॒कृत॑स्य॒ पार्.ष्णि॑या वा क॒शया॑ – [ ] 44

4.6.9.2 - Padam

ज॒घास॑ । सर्वा॒ । ता । ते । अपि॑ति । दे॒वेषु॑ । अ॒स्तु । मा । त्वा ।
अ॒ग्निः । ध्व॒नयि॑त् । धू॒मग॑न्धि॒रिति॑ धू॒म – ग॒न्धिः । मा । उ॒खा ।
भ्राज॑न्ति । अ॒भीति॑ । वि॒क्त । ज॑घ्निः । इष्ट॑म् । वी॒तम् ।
अ॒भिगूर्त॑मित्य॒भि – गूर्त॑म् । व॒षट्कृ॑तमि॒ति व॒षट् – कृ॑तम् । तम् ।
दे॒वासः । प्र॒तीति॑ । गृ॑भ्णन्ति । अ॒श्वम् । यत् । अ॒श्वाय॑ । वा॒सः ।
उप॒स्तृण॑न्तीत्यु॒प – स्तृ॑णन्ति । अ॒धीवा॑समि॒त्यधि॑ – वा॒सम् । या ।
हि॒रण्या॑नि । अ॒स्मै । स॒न्दान॑मि॒ति सं – दान॑म् । अर्व॑न्तम् ।

प॒ङ्॒बी॒श॒म् । प्रि॒या । दे॒वे॒षु॑ । ए॒ति॑ । या॒म॒य॒न्ति॑ । यत् । ते॒ । सा॒दे॒ ।
म॒ह॒सा॒ । शू॒कृ॒त॒स्ये॒ति॑ शू॒ – कृ॒त॒स्य॒ । पा॒र्ष्णि॒या॒ । वा॒ ।
क॒श॒या॒ । 44 (50)

4.6.9.3

वा॒ तु॒तो॒द॑ । सु॒चे॒व॒ ता॒ ह॒वि॒षो॑ अ॒ध्व॒रे॒षु॒ सर्वा॑ ता॒ ते॒ ब्र॒ह्म॒णा॒ सू॒द॒या॒मि॑ ।
च॒तु॒स्त्रि॒ंश॒द्-वा॒जि॒नो॑ दे॒व॒ब॒न्धो॑-व॒ङ्क्री॑-र॒श्व॒स्य॒ स्व॒धि॒तिः॑ स॒मे॒ति॑ ।
अ॒च्छि॒द्रा॒ गा॒त्रा॒ व॒यु॒ना॒ कृ॒णो॒त॒ परु॑ष्प॒रु॒नु॒घु॒ष्या॒ वि॒ श॒स्त॒ ।
ए॒क॒स्त्व॒ष्टु॒र॒श्व॒स्या॒ वि॒श॒स्ता॒ द्वा॒ य॒न्ता॒रा॒ भव॑तस्तथर्तुः ।
या॒ ते॒ गा॒त्रा॒णामृ॒तु॒था॒ कृ॒णो॒मि॒ ता॒ता॒ पि॒ण्डा॒नां॒ प्र॒ जु॒हो॒म्य॒ग्नौ॑ ।
मा॒ त्वा॒ तप॑त् – [ ] 45

4.6.9.3 - Padam

वा॒ । तु॒तो॒द॑ । सु॒चा॒ । इ॒व॒ । ता॒ । ह॒वि॒षः॑ । अ॒ध्व॒रे॒षु॒ । सर्वा॑ । ता॒ ।
ते॒ । ब्र॒ह्म॒णा॒ । सू॒द॒या॒मि॑ । च॒तु॒स्त्रि॒ंश॒दि॒ति॑ च॒तुः॑ – त्रि॒ंश॒त् ।
वा॒जि॒नः॑ । दे॒व॒ब॒न्धो॒रि॒ति॑ दे॒व॒ – ब॒न्धोः॑ । व॒ङ्क्रीः॑ । अ॒श्व॒स्य॒ ।
स्व॒धि॒ति॒रि॒ति॑ स्व॒ – धि॒तिः॑ । स॒मे॒ति॑ । ए॒ति॑ । अ॒च्छि॒द्रा॒ । गा॒त्रा॑ ।

व॒युना॑ । कृ॒णो॒त । प॒रु॒ष्य॒रु॒रिति॑ प॒रुः – प॒रुः । अ॒नु॒घु॒ष्ये॒त्यनु॑-घु॒ष्य ।
वी॒ति । श॒स्त । ए॒कः । त्व॒ष्टुः । अ॒श्व॒स्य । वि॒श॒स्तेति॑ वि – श॒स्ता ।
द्वा । य॒न्ता॒रा । भ॒वतः॑ । त॒था । ऋ॒तुः । या । ते । गा॒त्रा॒णाम् ।
ऋ॒तु॒थे॒त्यु॒तु – था । कृ॒णो॒मि । ता॒तेति॑ ता – ता । पि॒ण्डा॒नाम् । प्रे॒ति ।
जु॒हो॒मि । अ॒ग्नौ । मा । त्वा । त॒पत् । 45 (50)

4.6.9.4

प्रि॒य आ॒त्माऽपि॒यन्तं॑ मा स्व॒धिति॑स्तनु॒व आ ति॑ष्ठि॒पत् ते ।
मा ते॑ गृ॒ध्नु-र॒वि॒श॒स्ताऽति॑हाय॒ छि॒द्रा गा॒त्रा॒ण्य॒सिना॑ मि॒थू कः॑ ।
न वा उ॒वे॒तन्मि॑यसे न रि॒ष्यसि॑ दे॒वाँ इ॒दे॒षि प॒थिभिः॑ सु॒गेभिः॑ ।
ह॒री ते॑ यु॒ञ्जा पृ॒षती॑ अ॒भूता॒मुपा॑स्थाद्-वा॒जी धु॒रि रा॒स॒भ॒स्य ।
सु॒ग॒व्यं नो॑ वा॒जी स्व॒श्चि॒यं पु॒ँसः पु॒त्राँ उ॒त वि॒श्वापु॑ष॒ँ र॒यिं ( ) ।
अ॒ना॒गा॒स्त्वं नो॑ अ॒दि॒तिः कृ॒णो॒तु क्ष॒त्रं नो॑ अ॒श्वो व॒नताँ॑
ह॒वि॒ष्मान् । 46

4.6.9.4 - Padam

प्रि॒यः । आ॒त्मा । अ॒पि॒य॒न्त॒मि॒त्य॒पि॒ – य॒न्त॒म् । मा । स्व॒धि॒ति॒रि॒ति॒
स्व – धि॒तिः । त॒नु॒वः । ए॒ति॒ । ति॒ष्ठि॒प॒त् । ते । मा । ते । गृ॒ध्नुः ।
अ॒वि॒श॒स्ते॒त्य॒वि॒ – श॒स्ता । अ॒ति॒हा॒ये॒त्य॒ति॒-हा॒य । छि॒द्रा । गा॒त्रा॒णि ।
अ॒सि॒ना॒॑ । मि॒थु॒ । कः । न । वै । उ॒ । ए॒त॒त् । म्रि॒य॒से॒ । न ।
रि॒ष्य॒सि॒ । दे॒वान् । इ॒त् । ए॒षि॒ । प॒थि॒भि॒रि॒ति॒ प॒थि॒ – भिः ।
सु॒गे॒भि॒रि॒ति॒ सु॒ – गे॒भिः । ह॒री॒ इ॒ति॒ । ते । यु॒ज्जा॒॑ । पृ॒ष॒ती॒ इ॒ति॒ ।
अ॒भू॒ता॒म् । उ॒पे॒ति॒ । अ॒स्था॒त् । वा॒जी॒ । धु॒रि॒ । रा॒स॒भ॒स्य॒ ।
सु॒ग॒व्य॒मि॒ति॒ सु॒ – ग॒व्य॒म् । नः । वा॒जी॒ । स्व॒श्चि॒य॒मि॒ति॒
सु॒ – अ॒श्चि॒य॒म् । पु॒॒सः । पु॒त्रा॒न् । उ॒त । वि॒श्वा॒पु॒ष॒मि॒ति॒
वि॒श्व – पु॒ष॒म् । र॒यि॒म् ( ) । अ॒ना॒गा॒स्त्व॒मि॒त्य॒ना॒गाः – त्व॒म् । नः ।
अ॒दि॒तिः । कृ॒णो॒तु॒ । क्ष॒त्र॒म् । नः । अ॒श्वः । व॒न॒ता॒म् ।
ह॒वि॒ष्मा॒न् । 46 (59)

(घा॒सिं – क॒श॒या – त॒प॒द् – र॒यिं – न॒व॒ च) (A9)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(अ॒श्मन् – य इ॒मो – दे॒न – मा॒शुः – प्रा॒चीं – जी॒मू॒तस्य॑ –
यद॑क्र॒न्दो – मा नो॑ मि॒त्रो – ये वा॒जिनं॑ – नव॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒श्मन् – मनो॑युजं – प्रा॒चीम॒नु – श॒र्म यच्छ॑तु – तेषा॑म॒भिगू॒र्तिः॑
– षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :-

(अ॒श्मन् – ह॒विष्मा॑न्)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 – Prasanam 6 – TS 4.6

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	244
Anuvakam 2	6	309
Anuvakam 3	4	226
Anuvakam 4	5	240
Anuvakam 5	6	316
Anuvakam 6	7	341
Anuvakam 7	5	239
Anuvakam 8	4	207
Anuvakam 9	4	209
Total →	46	2331

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in